

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

حامل متن قوانین - تصویب نامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی - مذاکرات مجلس سنا
انتخابات رسمی - فرامین - انتصابات - آیین نامه ها - بخشنامه ها - آگهی های رسمی و قانونی سوالات

سال ششم - شماره ۱۶۴۰
صفحه ۱

روزنامه پوبلیک
مدیر: سید محمد هاشمی

شنبه ۱۵ مهرماه ۱۳۲۹

شماره مسلسل ۶۳

دوره شانزدهم قانونگزاری

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۶۳

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز سه شنبه ۴ مهرماه ۱۳۲۹

فهرست مطالب:

- ۱ - مذاکرات در باره صورت مجلس گذشته و تصویب آن
- ۲ - ورود در شور مواد و مذاکرات نمایندگان
- ۳ - فرائت پیشنهادها در ماده اول
- ۴ - نطق بعد از دستور چند نفر از آقایان نمایندگان
- ۵ - ختم جلسه

* *

مجلس ساعت ده و پانزده دقیقه صبح بریاست آقای رضا حکمت تشکیل شد.

امذاکره در باره صورت مجلس گذشته

و تصویب آن

رئیس - صورت غائبین جلسه قبل فرائت می شود . (بشرح زیر فرائت شد)
غائبین با اجازه - آقایان ، احمد بهادری - فتحعلی انشار - دکتر راجی - طباطبائی
غائبین بی اجازه - آقایان ، محمودی - صفوی زنگنه - دولت آبادی - برومند - خسرو قشقائی امینی - ناظرزاده - تولیت - حسن اکبر - شهاب خسروانی - اقبال - فرهی - تقی الاسلامی - صاد تربتی - محسن طاهری - سالار بهزادی - حاذقی فضلفری - نبوی - پیراسته - محمد ذوالفقاری - امیر الشاری - سلطانی - رستم کیو - دکتر هایگان

جواد مسعودی - ناصر ذوالفقاری

رئیس - صورت مجلس روز پنجشنبه حاضر

شده است آقای قتیبه زاده اعتراضی دارید بفرمائید

قتیبه زاده - بنده در روز پنجشنبه عرض

کرده بودم که طبق ماده ۲۶ و ۱۶۸ و ۱۶۹ تذکری دارم ولی در صورت مجلس فقط نوشته شده طبق ماده ۲۶

رئیس - اصلاح میشود آقای عامری

عامری - بنده خواستم عرض کنم که در این

صورت جلسه بک اشتباهی شده که تقاضا می کنم از

هیئت رئیسه که آنرا رفع بکنند آقای صدری در آن

جلسه بنا بود صحبتی بکنند و بنجدقیقه از وقتشان را

دادند آقای صدرزاده آنوقت در ضمن صحبت ایشان پیشنهادی شد آقایان اقلیت نظرشان این بود که وسط نطق کسی نمی شود رای گرفت و بنظر بنده این نظر صحیح بوده است بعداً نسبت به آقای مکی سه بار به آقای نریمان دو بار اظهار شد بنظر بنده آن اظهارها هم مطابق نظامنامه موردی نداشته چون باید اول سه بار تذکره بدهند و بعد اظهار بکنند ولی این قسمت هم رعایت نشده و بنابر این توییح نسبت به آقای نریمان و آقای مکی بی مورد بوده است و باید اصلاح شود .

رئیس - من خودم رسیدگی می کنم و اصلاح

می کنم . دیگر نظری نیست ؟ آقای حاضرزاده فرمایشی داشتید ؟

حاضرزاده - بنظر بنده را آقای عامری فرمودند

رئیس - آقای فولادوند

قاسم فولادوند - ضمن بیاناتی که بنده در

جلسه قبل بمرض مجلس برساندم جناب آقای دکتر

هلوی جمله ای ببنده متذکر شدند که خواستم تذکر

بدهم منظور بنده از صدی هشتاد که عرض کردم این

بوده است سکه صدی هشتاد این اشخاص مردم

شریفی هستند

عرب شیپانی - خوب بود اسم آقای حشمتی

و آقای علم و آقای خزیمه علم هم که از اشخاص

شریف و لایق و پاکدامن هستند برده میشود

رئیس - دیگر اعتراضی بصورت مجلس نیست ؟

(اظهاری نشد) صورت مجلس جلسه پنجشنبه تصویب

شد در جلسه پیش بکفایت مذاکرات می خواستم برای

بگیریم اکثریت نبود آقای کشاورز صدر پیشنهادی

کرده بودند که مخالف و موافق صحبت کردند و حالا

باید رای گرفت آقایانیکه بایشهاد کفایت مذاکرات

موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد حالا

باید رای بگیریم بشورود مواد

آزاد - اجازه بفرمائید نوبتهای نطق قبل از

• بین مذاکرات مشروح هشتاد و سومین جلسه از دوره شانزدهم قانونگذاری

اداره تدوین و تحریر صورت مجلس

مجلس شورای ملی - چون دستور وارد شدیم آقایان که اجازه خواستند قبل از اینکه جلسه ختم شود سه ربع به آخر وقت مانده به آنها اجازه داده میشود. حالا زنگی گرفته میشود ورود در شور مواد آقایانیکه موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده اول مطرح است (اردلان - بنده اجازه خواستم) بفرمائید .

اردلان - بنده از مقام ریاست کسب اجازه کردم که فقط یک دقیقه بکلام عرضی بکنم و بعد بنده اول بپردازم تصور می کنم که همه آقایان از حسن انتخابی که در مورد انتخاب آقای انتظام بعمل آمده است مسرور شده اند و این انتخاب باعث کمال خوشحالی همه نمایندگان است (شوشتری - و همه ایرانیان) و بنده این انتخاب را بخود آقای انتظام و همه ایرانی ها تبریک عرض می کنم و امیدوارم که در این راه مقدسی که مجمع ملل متحد می رود که حفظ صلح جهانی را بکند موفق و کامیاب خواهد شد (دکتر هدایتی - ولی دولت های عربی مخالف بودند) جناب آقای پناهی این موضوع را ببنده فرمودند که در اولین فرصت آن را برض مجلس شورای ملی برسانم و خیلی خوشوقتیم که توصیه آقای پناهی هم انجام شد (هوشتری - شکر می کنم از زانی که داده اند) حالا بنده می پردازم ببینیم که امروز مطرح است بقیه بنده این لایحه ای که امروز جزء دستور است و بمجلس شورای ملی تقدیم شده با عجله و شتابزدگی تهیه شده و اگر قمری فرصت حاصل شده بود لایحه بهتر از این بمجلس تقدیم میشد بنده یک مطلبی در نظر هست و حتماً باید عرض برسانم و آن اینست که در هیچ کجای روی زمین هیچ مملکتی نیست که ششاه از سالیان بگذرد بودجه مملکتی اش دو ماه جزء دستور باشد و بمطلب دیگری بپردازد (صحیح است) بنده عقیده ام اینست که اگر ما بودجه را مطرح می کردیم کمیسیون معترم قوانین دادگستری وقت کافی داشت و این لایحه را مطالعه میکرد و با دقت کافی بایک صورت دنیا بستنی بمجلس تقدیم می کردیم از جناب آقای مامری استعدا می کنم توجه فرمائید کلیه آقایانی که اسم نوشته اند و در این لایحه صحبت فرمودند و مخصوصاً آقایانیکه بنام موافق هم صحبت فرموده اند آنچه بیان فرمودند مبنی بر مخالفت بود فقط و فقط مغیر معترم کمیسیون از لایحه بر حسب وظیفه دفاع کرده اند این بود که آقایان اعضاء کمیسیون معترم دادگستری را متوجه می کنم که نظر نمایندگان کاملاً مخالف این لایحه است بنده نسبت بجاه اول هرایش خود را عرض می کنم و استعدا می کنم توجه فرمائید البته آقایان معترم این لایحه را مطالعه فرموده اند ولی چون ممکن است در خاطرشان نمانده باشد بنده بطور مختصر عرض می کنم که این ماده اول چیست ؟ ماده اول اینست که بموجب تصمصم دولت برای هر وزارت خانه ای پنج نفر از کارمندان همان وزارت خانه معین میشوند و اینها می آیند مستخدمین وزارتخانه را اول بدو قسمت

تقسیم می کنند آنها را کلاً بدو دسترس کار میگذازند و آنها را که لازم ندارند آنها هم بدو قسمت تقسیم می کنند یک دستشان را بکلی اخراج میکنند یعنی اگر کسی ۲۸ سال یا ۲۹ سال در یک وزارتخانه ای خدمت کرده باشد این پنج نفر مطابق این لایحه قادر خواهند بود بدون حضور آنها، بدون رسیدگی آنها و اخراج بکنند و بگویند شما لازم نیستید و کسور بازنشستگی را بآنها پس میدهد و هدیه ای هم ننگ میدارد تا کارهای جدیدی بآنها رجوع شود و این همان اشکالاتی را بوجود خواهد آورد که امروز موجب شده است و این بنظر بنده صلاح نیست و ما اگر در این خصوص فکر بکنیم بکلی بهتر می توانیم پیدا بکنیم چنانچه بنده خود مطالعه کردم و حالا عرض آقایان میرسانم بنده معتقد هستم که برای تخلفات مستخدمین دولت ما در حال حاضر قوانین موجود کافی داریم (صحیح است) و احتیاجی قوانین جدید نداریم (صحیح است) این تخلفات دو قسمت می شود یا این تخلفات اداری است که قانون استخدام کشوری صریح تکلیف آنرا تعیین کرده و دادگاه های اداری بموجب آیین نامه هایی که برای همین قانون استخدام کشوری نوشته شده تکلیف مستخدمین را تعیین کرده (صحیح است) و یا این تخلفات از حدود تخلفات اداری تجاوز میکند آنوقت هم دیوان کیفر هست، معاکم دیگر هست ما قوانین کافی موجود داریم و به چه چه احتیاجی به این ماده اول نداریم. بنابراین این ماده اول یک ماده زیادی است و جز مزاحمت مأمورین دولت و دل سردی آنها در کار برای مملکت هیچ نفی و نتیجه ای ندارد باضافه بنده گمان نمیکنم که اشخاصی هم پیدا بشوند و بیایند این مسئولیت را قبول بکنند پنج نفر در یک وزارتخانه یک عده ای را بدون محاسبه و رسیدگی بیرون کنند. این صحیح نیست بقیه من . حالا چه راهی بنظر می رسد؟ بنظر بنده راهش اینست که بجای این ماده اول بیاییم دولت را مکلف کنیم که آنچه تخلفات اداری و دیوان کیفری نسبت بمستخدمین دولت را که آنان پرونده هایش موجود است، آنها را تعقیب بکند (صحیح است) عجاتاً این خودش یک مرحله بسیار بزرگی است. بنده تعقیب کردم، آقایان نمایندگان نه هزار پرونده کارمندان دولت در دیوان کیفر آنان موجود است که بلا تکلیف مانده است (آزاد بیست و چهار هزار است) آقای بگانی که بنده از ایشان جویا شدم بگوید بنده فرمودند ۹ هزار تا است و بنده همین فرمایش ایشان را نقل می کنم (نقی زاده این غیر از پرونده هائی است که بولایات فرستاده اند) حالا گذشته از آن پرونده هائی که باید حتماً بدیوان کیفر فرستاده بشود مثل آن پرونده هائی که کارمندان دولت کمک کردند بقاجاهای خوزستان و اینها بدبختانه کرد خاک میخورد بنظر من آقایان نمایندگان تمام این قوانین که بمجلس می آید و در مملکت تشنج ایجاد میکند حاسکی از ضعف دستگاه دادگستری است (صحیح است) و اگر ما یک قدم ثابتی برداریم بوجداً باستیم و این دستگاه قضایمان را اصلاح بکنیم نه زاندرامی توانستند در کردستان بکنند، نه قاجان هم تقدیم مقام ریاست می بکنم .

درخواست می شود و به هیچ کجای مملکت هیچ سوه اداره ای می شود ، بدبختانه ما اصل قضیه را ول کرده ایم و دنبال فرع میگردیم. بنا بر این بنده نظرم اینست که بجای این ماده اول دولت را مکلف بکنیم پرونده های موجود را تعقیب بکنند. این پرونده هائی که آنان موجود است و تعقیب نشود باعث تجری عده زیادی از مستخدمین شده است (صحیح است) بگویند که خوب این شخص آمد اختلاس کرد و آنان سال است پرونده اش دارد در خاک میخورد و آتشخص هم با پولش در بازار مامله می کند . بنده از آقای بگانی سؤال کردم که علت اینست که شما ۹ هزار پرونده را را که گذاشته اید چیست ؟ گفت ما دو شعبه در دیوان کیفر بیشتر نداریم و نرسیم باینکه این پرونده ها را رسیدگی کنیم و هر چه وزارت دادگستری هم می نویسیم توجه نشود حالا ما میتوانیم در ضمن اینکه انشاء الله وقتی از این کار هر چه زودتر خلاص شدیم بکار بودجه بپردازیم و اگر لازم باشد وزیر دادگستری جزء بودجه وزارت دادگستری چند شعبه هم برای دیوان کیفر بخواهد و ما هم معلس را تأمین می کنیم تا این موضوع پرونده ها تمام بشود و ما هم ببینیم که اشخاصی که اختلاس میکنند و بر خلاف قوانین مملکتی اقدام میکنند تعقیب می شوند ، این خودش یک قدم بسیار مهمی است خاصه اینکه دیوان کیفر با حضور خود کارمندان رسیدگی میکند و بخود آنها هم حق دفاع میدهد و دیگر جای حرف هم باقی نماند ، امروز چیزیکه باقی مانده برای عده ای از اشخاصی که در بند (ج) یعنی گذاشته شده اند اینست که میگویند بدون حضور ما رسیدگی شده و اینرا پیرامان همان کرده اند در صورتی که دیوان کیفر با حضور خود کارمندان رسیدگی میکند و جای حرفی باقی نماند اینست که بنده بجای ماده اول پیشنهادی در اینخصوص تهیه کرده ام که قرائت می کنم و بدهم تقدیم مقام ریاست می کنم . پیشنهاد بنده اینست ، بنده پیشنهاد می کنم ماده اول بشرح زیر اصلاح شود ، دولت مکلف است بلادرنک کلیه پرونده های کارمندان کمرنگ ارتش شده و یا تخلفات قانونی دیگری نکرده اند که از حدود صلاحیت دادگاه های اداری خارج است جهت رسیدگی و تعیین تکلیف قطعی بدیوان کیفر ارسال دارد و دیوان کیفر نیز مکلف است که در ظرف شش ماه باین قبیل پرونده ها و سایر پرونده هائی که قبل از دیوان کیفر بلا اقدام مانده است رسیدگی نموده و تکلیف قطعی هر یک را معلوم نماید و چنانچه شعب دیوان کیفر کافی برای پرونده های موجود نیست وزارت دادگستری چند شعبه دیگر ایجاد نماید که در ظرف مدت شش ماه تکلیف کلیه این قبیل پرونده ها معلوم شده باشد این یک قدم مؤثری است و تکلیف ماده اول و ماده دوم را تعیین میکند اما ماده سوم هم وقتی که طرح شد بنده راجع بآن هرایش خود را عرض می کنم و پیشنهاد خود را هم تقدیم مقام ریاست می بکنم .

مغیر (آقای شوشی) - بنده در جلسه اسبق اینجا مختصری در پیرامون این قانون توضیح دادم ولی فکر اینست که در ضمن گفتگو ها و مذاکراتی که آقایان میفرمایند مجال خواهد شد که تشریح را برض برسانم یک مقدار از مطالب لازم گفته نشد و باین جهت است که این موضوع برایشان تازگی ماند که از چه جهت این موضوع باین کیفیت مورد توجه کمیسیون قرار گرفت . الان آقایان در این دو سه روزه گوش دادند به سخنرانی های کلیه آقایان و فرمایشی که فرمودند و درست توجه کردند که دودسته افراطی و تفریطی در طرفین قضیه اظهار نظر میکنند (شوشی - آقا در غیاب وزیر دادگستری میشود مطرح کرد) بله آقا طرح نشود قانون اشکالی ندارد فرض اینست که بگذرد از آقایان می گویند هیتی که تعیین شده بموجب همین قانونی که در دستشان است اینها دارای صلاحیت برای انواع کارهاست که در خود قانون نوشته نشده باشد از ظاهرش استفاده شود یا از تفسیر و تفسیرش و از این بیات هم هر چه گفته اند قابل استفاده بوده یک دست دیگر از آقایان که آقای اردلان هم جزو آنها بودند عقیده دارند که اساساً هر محکمه اختصاصی بدون حضور شخص متهم یا کسی که باید استناد رسیدگی شود هر گونه حکمی بدهد از صلاحیتش خارج است. قابل اجرا نیست آنوقت کمیسیون در عین حال که هنوز نتوانست بود نظریه همه آقایان را بگیرد این بود که اگر ما در پیشنهاد نظریه ای که می دهیم اگر کاری بکنیم که از حدود جریان هادی و آنچه متکی قوانین موضوعه هست و دو حال حاضر هم امکان استفاده از این طرق در سایر قوانین و سایر موارد موجود است منحرف نشویم این بهترین راهی است که یک کمیسیون یک راه تازه ای یک مطلب جدیدی از برای اجرا یا معطل گذاشتن قانون پیشنهاد نکرده باشد بهترین کیفیت گذشتن قانون همین طریقی است که اساسنامه های مجلس از اول مشروطیت الی حال پیش بینی کرده اند آنها در نظر گرفته اند که یک قانونی را اول دولت تقدیم میکند این می رود بکمیسیون یکمده ۱۸ نفری یا کمتر بآن رسیدگی میکنند اینها یک انکاری برایشان می آید سوز می تپه می کنند زمینهای تپه میکنند و تقسیم مجلس میکنند بعد از اینکه در مجلس مطرح شد البته عده بیشتر و در معضرات آقایان بیشتری مطلب مجدداً طرح میشود و نظریات آقایان طبق یک زمینه ای که در اختیار آنها گذاشته می شود معلوم می شود اگر دقت فرمائید در ضمن همین گفتگوها الان نظریات فرورد آقایان خیلی بیشتر از روز اولی است که قانون را آوردند در مجلس مطرح کردند آنوقت در نتیجه اینکارها یک راهی در پیش داریم و او اینست که آقایان نظریه گرفته و فکری برایشان آمده است معمولاً در شور اول میتوانند آن را پیشنهاد کنند این پیشنهادات تمام دست می شود وارومی شود در شور یک معالمانی خود آقایان افراد کمیسیون دارند وهم معالمانی که خود آقایان

گفته اند می شود باید در این اسبق مجلس و ملت باشد در نظر بکنیم لایحه را می آورند بمجلس این قضیه امتحان شده که هر وقت مجلس شورای ملی از این رویه منحرف شده رسیدگی لایحه را بهین طرز انجام نداده اند همیشه طبعاً یک نواختی در قوانین موجود خواهد ماند برای خاطر اینکه رسیدگی محفود خیلی تفاوت خواهد داشت تا با چاپ نظر عده بیشتر که همه اهل مطالعه باشند باین مناسبت بنده تصور میکنم که باین مقدمه الان بهترین راه همین است و حتی پیشنهادی هم آقای اردلان دادند در موقع خودش که شروع می شود بدانند پیشنهادات داده شود و این پیشنهادها دست می شود آنوقت در کمیسیون دادگستری هم که باز است هر کدام از آقایان هم که میخواهند توضیح بیشتری بدهند تشریح می آورند می دهند تا بنظر به خود آقایان یک قانون بهتر تهیه شود اما یک نکته دیگر برای توجه آقایانیکه بخواهند راجع بدیوان کیفر پیشنهاداتی بدهند اخیراً اگر نظر مبارک آقایان باشد یک لایحه ای وزارت دادگستری آورد در مجلس شورای ملی مطرح شد گویا تصویب هم شد (صحیح است) اختیارات دیوان کیفر را معهودتر کرد و قرار شد که اینها یک خدمتی از جرمهای اختصاصی کارمندان را رسیدگی کنند و مابقی را اختیار دادند که در شهرستانها از طریق دادگاه های هادی در دادگستری خاطر اینکه یکی از طلل تر کر ۹ هزار یا ۱۰ هزار پرونده با کمتر یا بیشتر همین است که تمام این پرونده ها از هر شهر و شهرستان می آمد بر کر و همینطور که فرمودند دوسه هم بیشتر می شود و مجال رسیدگی نمی شود ولی بنده این قانون بدادگستری ابلاغ شده یانه اگر این موضوع عملی بشود مجال رسیدگی بیشتر خواهد شد و پرونده ها در محاکم هادی به کیفیتی که در قانون پیش بینی شده رسیدگی خواهد شد اینرا برای راهنمایی عرض کردم که اگر آقایان پیشنهاداتی برای رسیدگی کارهای دیوان کیفر داشته باشند بدون اینکه شعب را زیادتر کرد رسیدگی خواهد شد (شوشتری - آقا ولایات وسیله ندارند قاضی هم ندارند)

رئیس - آقای فولادوند بفرمائید .

غلامرضا فولادوند - در یکی از جلسات اسبق بنده راجع بقانون سابق و عملیات هیئت تصفیه صحبت کردم خواستم راجع بجاه اول توضیحاتی به عرض آقایان نمایندگان معترم برسانم مقام ریاست اخطار فرودند که مواد مطرح نیست علیهذا بنده هرایش را برای روزیکه مواد مطرح می شود گذاشتم و امروز آن روز است که جریان را عرض خواهم کرد عرض کرده بودم که قانونی که سابق وضع شد برای جلوگیری از این وضعیت که آقایان ملاحظه میفرمایند در ادارات حکم فرماست بود بنا براره اهل حضرت همایونی که همیشه سابق باصلاح وضعیت مملکت و مخصوصاً ادارات هستند این قانون را دولت آقای ساعد بمجلس پیشنهاد کرد و بنده یکی از نمایندگان کمیسیون دادگستری یعنی اعضاء کمیسیون دادگستری بودم و سابق بنده مجلس

این آرزوی همه ما است و حالا در این وقت که یک روز ادوات اصلاح خود لازم است وقتی که قاضی شد و مقرر شد که وارد دادگستری شوم از پس از یکمده مأمور دولت شده درمجلس سنی کردم که قاضی جزائی بشوم و مخصوصاً در پرونده کیفر وارد شوم و تا ممکن است مأمورین خاطر را بنده هم وسيله شوم که مجازات شوند برای این قضیه همیشه آسایش مردم را میخواستم بعضی از آقایان میفرمایند این قانون برخلاف اصل بوده و برای یک نفع بزرگتر برای اینکه بگوروزی این مملکت به انقلاب کشیده نشود این قانون را وضع کردیم که اگر خدا بخواهد این مردم پایرته و فقیر که در میانها گرفتار مأمورین هستند تا اندازه ای آسایش پیدا کنند تا بتوانند وسائل راحتی مردم شهری خودشان را فراهم کنند این قانون را تصویب کردیم و بنده هم یکی از آن عده بودم و با کمال شجاعت عرض میکنم که من باین قانون معتقد بودم و روی هم دادم بعضی از رفا هم ممکن است بفرمایند رای ندادیم اما متأسفانه این موضوع تیغ دادن در کف زندگی مست شد ما قانون را خوب تهیه کردیم به اجرا مگردند عرض بکار بردند (صحیح است) از راه وطن پرستی خارج شدند میخواهند یک جماعت دزد را خارج کنند آمدند یک شله قلمکار درست مگردند که آقای دستکتر مصدق السلطنه هم میفرمایند در عرضش اشتباه است (دکتر بقائی - کدام قانون هست که در عرضش اشتباه نباشد) نویسنده آقای فولادوند یک نمونه بگویند (میفرمادم اینرا عرض کنم که بنده چرا کنار بگذارید یعنی وقتی هیتی که یک رسیدگی خیلی مقدمانی و خیلی هادی میکند باید یک چنان کسی را مشمول بند ج بکنند که تمام مردم بگویند بله آقا واقعا این شخص هر جارت کافتکاری کرده هر جارت خبیانت بملکت کرده این مرد را راستی یک قدم صلاح و طش بر نداشته ایند لوری که عمل کرده اند من ایسان دارم من اطمینان دارم من قسم میخورم که در این قانون اینها متأسفانه سوء نظر بخرج داده اند و بشرح مملکت اقدام کرده اند عرض کنم ماده اول میگوید ببولت اختیار داده می شود که هیتی مر کب از ۷ فقر اشخاص بصیر و مورد اعتماد تعیین نمایند اولاً اختیار بدولت داده نه بر رئیس الوزراه من نمیخواهم باعضای سابق توهمین بکنم چون من افراد خوبی را هم در آنجا سراغ دارم بصیر یعنی چه ؟ بنده بعقیده بعضی ممکن است قوانین عدله را بدانم به بنده بفرمائید بل بساز بسیار خوب بنده که بصیر در پل سازی نیستم یک کسی بصیر در حال مستخدم است که لااقل مستخدم باشد آقای شاهرودی که بکمر تاجر بوده مالک بوده ممکن است تاجر خوبی باشد ممکن است مرد بسیار خوبی باشد (ارباب مهدی - تاجر خوبی نبود) مالک بود ممکن است مالک خوبی باشد ممکن است آدم خوبی هم باشد ولی بصیر بحال مستخدم نیست پس این یک تخلف اولش دوم آقا من قاضی عدلیه هستم و کلای عدلیه پای میز من میباید بن تعظیم میکنند بن کرتش

رئیس - آقای آزاد - آقای فولادوند وقت شما تمام شد
 آقای آزاد -
 آزاد - بنده مخالفتی که با این ماده دارم
 برای این است که ماده اول این قانون مخالف آیین-
 نامه مجلس شورای ملی است بنده این را برای آقایان
 میخوانم چنانچه مخالف بود تصدیق بفرمائید ماده
 ۸ نظامنامه داخلی که ما خودمان باین رای داده ایم
 اینجا می نویسد که وظایف کمیسیون استخدامی عبارت
 است از رسیدگی بلوایح قانونی مربوط بقوانین
 استخدامی و تصویب سازمان وزارتخانهها - ملاحظه
 بفرمائید این قانون را که آورده اند اینرا هم خدمت
 آقایان میخوانم توجه بفرمائید ۲ - هیئت های مزبور
 مکلفند مجدداً بسازمان وزارتخانهها و ادارات و
 شهرداریها و بنگاهانی که با سرمایه دولت تشکیل
 می شوند تجدید نظر نمایند ملاحظه بفرمائید ماده
 قانونی که آورده اند این قسمت هایش تطبیق میکند
 با ماده ۸ نظامنامه مجلس شورای ملی که حتماً
 بایستی این لایحه اول برود بکمیسیون استخدامی و
 بعد که بکمیسیون استخدامی رفت در آنجا مطرح شود
 بنده میخوانم این قضیه را به آقایان عرض کنم که
 مجلس شورای ملی که مرکز قانونگذاری کشور است
 اگر قوانینی را که تصویب کرده است با اکثریت

این را قابل احترام نشاند پیچیده منسوبه نیاید
 از وزارتخانه ها و مأمورین دولت انتظار داشته باشد
 که اینها يك قانون را اجرا کنند و احترام بگذارند
 وقتیکه ما خودمان بقانونی که وضع کردیم احترام
 نگذاریم بچه مناسبت فلان آقای وزیر یا فلان استاندار
 یا فلان رئیس اداره احترام بگذارند بنده مخالفتی که
 داشتم با این قانون مخالفت من از اینجاست است که
 طرحی که در کمیسیون مطرح نشده است در مجلس
 شورای اصلاح غلط است که مطرح شود یا این ماده
 نظامنامه غلط است و از اینجا حذف کنید یا این
 قانون را بفرستید بکمیسیون استخدامی مجلس شورای
 ملی که آنجا رسیدگی شود مخالفت من از این نظر
 است این قانون برخلاف نظامنامه مطرح شده است -
 رئیس - آقای هارمی -
جواد عامری - عرض کنم ابرادانی که آقا
 فرمودند يك وقت دیگر هم مذاکره شد ولی آنچه
 که در نظامنامه نوشته شده مربوط به تشکیلات
 وزارتخانهها و استخدام در اینجا نه موضوع استخدام
 داشتیم از موضوع تشکیلات جدید (آزاد قرائت
 بفرمائید) شما که خودتان قرائت کردید عرض کنم آقا
 چه شد که با صورت در کمیسیون رفت بنده خودم يك
 روز در آنجا عرض کردم که من صد درصد با این قوانین
 جاس مخالف هستم ولی يك چیزی گذشته بود بعداً
 ملاحظه اینجا گفته شد بملاحظه توضیحاتی که اینجاده
 شد چیزهای دیگری هم بود بنده حالا میخوانم زیاد
 بحث کنم مثلاً در یکی از وزارتخانهها هیئت نه نفری
 خودش با يك کسی خوب نبود دستور میدهد يك کسی
 که شما يك یادداشتی بنویس که این آدم تریاکی
 است و صبح ناشب در خانه اش تریاک میکشد می نویسد
 این شرح را میگیرد و بعد متوجه میشوند بتاریخش
 و فردای روزی را که میخوانند برونند در هیئت تصفی
 میکنند که تاریخش را ببینند از جلو تاریخش را ۸
 ماه قبل کردند ولی وقتی که در دو سه استخدامش وارد
 میکنند مهر روز گذشته خورده آرزو می رود در هیئت
 تصفی میگوید که آقایان مطابق گزارش که در پرونده
 اش ضبط است تریاکی است از صبح تا شب از توی
 خانه اش بیرون نیاید این را توی بند میکنند و
 متوجه نمیشوند که این تاریخ ۸ ماه پیش بوده است
 يك مصاحبه ای هیئت تصفی کرده با مدیر روزنامه
 ستاره هر کس که يك اندک اطلاعی از امور قضائی
 داشته باشد (شوشتری همان کافی است) بنده خواهش
 میکنم این مصاحبه را بنده گرفته ام آنچه که خودشان
 گفته اند هیئت تصفی آقای مدیر روزنامه ستاره آنها
 را دیده اند گفته اند چکار کرده اید؟ بقدری بی اطلاع
 از اصول و عوامان بوده است هر چه ای که القا از بر کرده
 باشد و القا خوانده باشد میخندد میگوید که بند (ج)
 که بد نیست بند (ج) را ما نظرم آن آمد که افراد
 مختلف داند افراد مختلف چه طورند؟ بعضی ها در
 اداره حاضر نمیشوند - یعنی منظم نیستند - بعضی
 اداره میروند ولی کار خارج هم دارند بالایش میگوید
 که لازم نیست که بند جیبهای اختلاس کرده باشند
 ورشو گرفته باشند بعد میگوید که در این بند (ج)
 افراد مختلف هست مختاس هست خائن به مملکت

هست مامورین مختصرتی هستند صورتیکه در آن
 بالا میگوید بند (ج) بد نیست ولی همه اینها را در
 يك ردیف گذاشته اند من از آقایان انصاف میخوانم
 يك بحثی است بر حکم قیامی میگویند وقتی که يك
 نفر مرتکب يك جرمی شود فرار هم کرده و مطعن هم
 هستند که این را بدست می آورند دیگر چه فایده ای
 دارد که حکم قیامی بدهند و او را محکوم بکنند بعد
 میگویند که این کار حتماً لازم است چرا؟ برای این
 که در يك اجتهادی يك اختلافی شده است تا وقتیکه
 مرتکب آن تعیین نشده مردم همه خیال میکنند این
 يكی یا آن یکی کرده است ولی مرتکب را قیاماً
 محکوم می میکنند تا مردم دیگر افکارشان متوجه دیگران
 نباشد و سوء ظن در جامعه وجود نداشته باشد شمارا
 بقضا کسی که از اصول کوچک قضائی
 اطلاع داشته باشد می آید میگوید خائن بوطن
 مختلس مرتشی و کسی که در اداره درست حاضر نشده
 است اینها را در يك ردیف قرار بدهند - همه اینها
 را بگذارند در بند (ج) و کاری کنند که حیثیت
 همه مردم از بین برود؟ اما راجع بقضات خدمت
 آقایان عرض کنم که يك تفاوت بهمین امر حقوقی و
 امر جزائی هست، در امر حقوقی تصریح دارد که
 هیچ قاضی حق ندارد بعنوان اجمال قوانین از حل و
 فصل دعوی خودداری کند و باید طبق روح قوانین
 دعوای مردم را حل و فصل کند چون قاضی تکلیفش
 حل و فصل خصومت است - اما در امر جزائی هیچ
 قاضی اجازه نمی دهند که از حدود آنچه را که قانون
 صراحة اجازه داده تغلف بکند و در این باره هم امر
 صریح داریم که هیچ کسی را نمیتوان مجازات داد
 مگر اینکه صراحة و قیلاً در قوانین جزائی مجازات
 ارتکاب آن عمل معین شده باشد و بقضائی اجازه داده
 نمی شود که يك امری را که قانون معین نکرده است
 روی تفسیر و تعبیر مجازات کند - در کمیسیون
 دادگستری آقا سید هاهم وکیل پیشنهادی می کنید
 پیشنهاد می کنید که مستخدمین اهم از قضائی و اداری
 این پیشنهاد رد می شود یعنی دیگر قضائی داخلش
 نمی شود، یعنی کمیسیون قبول نمی کند آقایان
 آمده اند در دو سه جلسه اول آقای امامانی آمده و
 گفته که بکار قضات حق ندارید رسیدگی بکنند
 آقای دکتر سجادی گفته اند که نخیر ما رسیدگی می
 کنیم، آنوقت آقای امامانی رفته در دیوان کشور
 آنجا با مستشاران مشورت کرده و آنها گفته اند که
 اگر کسی از قضات آمد شکایت کرد، حکمش را
 لغو می کنیم - جلسه بعد آنجا رفته و گفته که آقا
 من رفته دیوان کشور - رسیدگی کردم - مذاکره
 کردم - گفتند اگر حکم دادند مالوش می کنیم آقای
 دکتر سجادی گفتند بیغور گفتند و آقای امامانی هم
 استعفا داده و رفته است با تمام این مراتب قاضی و
 کارمند همه را رسیدگی کرده اند در صورتیکه قانون
 صراحت دارد که کارمندان و هیچ اسمی از قاضی نیست
 در صورتیکه کارمند در همه جای دنیا هم از قضائی است در

فرانسه هم اصطلاح دارد کاره بنده امیگو بنده تنگسب و نرو قاضی
 را میگویند ژورژ و مازستر و آنها نمیتوانستند در باره
 قضات اظهار نظر بکنند اینها يك مسأله کوچکی است
 که بنظر من هر کس سال اول دووم حقوق را خوانده
 باشد کافی است در خارج میگویند که آقای وزیر
 عدلیه هم بوده است قاضی هم بوده است اولاد کثر
 سجادی هیچوقت بگرویز در محکمه بعنوان قاضی
 ننشسته و رسیدگی نکرده و قضاوتش هم مثل قضاوت
 يك قاضی فرانسوی معروف است - يك قاضی فرانسوی
 بود که اول کارهایش خیلی خوب بود ولی وقتی که
 با بسن میگذاشت هی کارهایش خرابتر در می آمد
 این قاضی طرفدارهای خیلی زیادی هم داشت بگرویز
 جمع شدند رفتند پیش او گفتند که تو اول کارت
 خیلی خوب بود ولی حالا دارد خراب میشود گفت
 پدر پیری بسوزد، گفتند به پیری چه مربوط است،
 گفت من از اول قضاوت، يك تخته داشتم و دو تاطلس
 وقتی که معاکاتم تمام میشد میرفتم بغانه، این طاسها
 را توی دستم میچرخاندم و میگفتم خدایا اگر حق
 بامدی است جفت شش بیاید و اگر حق بامدی علیه
 است جفته بیاید و در آنوقت سوس چشم کار میکرد
 و نقطه ها را تشخیص میدادم جفت شش را جفت شش
 میخواندم و جفته را جفته میخواندم و فردا می آمدم
 رای میدادم ولی حالا چشم خراب شده است جفت
 سه را جفت شش میخوانم و کارم خراب میشود، حالا
 باید گفت که این آقایان کاهی هم کور خوانده اند
 برای اینکه گفته اند که اگر حق اینست که در بنده مخالف
 باشد جفته بیاید و بعد جفته سه را وارونه خوانده اند
 اینست که هر کس که چند صباحی وزیر عدلیه شد
 نمیتواند قضاوت کند - آقای دکتر سجادی بگرویز
 قاضی نبوده است - همیشه سرو کارش با بنده بوده و
 بگرویز قاضی نبوده است (آزاد - لطفی چه طور؟)
 لطفی هم هر وقت بر حسب دستور میخواستند کسی را
 محکوم بکنند لطفی را آنجا میفرستادند (آزاد -
 لطفی قاضی بسیار خوبی است) (دکتر بقائی -
 آقای هارمی در این قسمت بی انصافی نکنید رفت
 قاجاها را بگیرد قاجاها قیامها نگذاشتند)
 (شوشتری - اما آقای دکتر بقائی ریشه اش
 را هم باید پیدا کرد که پرونده را کجا کم کردند) بنده
 خودم اصولاً همانطور که عرض کردم با هر محکمه ای
 که باوضع خاصی تشکیل شود مخالفم برای اینکه
 آنرا مخالف قانون اساسی میدانم ولی چه شد که
 لایحه باینصورت درآمد؟ وقتی که این لایحه باتمام
 غرض رانجائی که در تصفی شده بود وقتی که در
 کمیسیون مواجه شد با آن - یکمده از آقایان گفتند
 که اگر بگرویز بکلی هیچ که این خوب نیست و
 ممکن است که افکار عمومی باین عمل اعتراض کند
 این خوب نیست که بکلی از بین ببرند این بود که
 آقایان آمدند نشستند و گفتند يك کاری بکنیم که
 در خارج گفته نشود که میفرهاند از بین ببرند -
 دیدیم باز بهتر از همه همان ترتیب وزارتخانهها بود
 يك اصل دیگر هم آقایان در نظر گرفتند گفتند که
 روی اصل تفکیک قوا ما دخالت در کار قوه مجریه
 نکنیم بگذاریم اینکار مربوط بقوه مجریه است قوه
 مجریه است که باید بیاید کارمندان خودش را زیاد

و کش را میبندد - بنده منوروز به آقای دکتر سجادی
 گفتم نظر این است که همه مستخدمین ادارات
 زیاد هستند و این کار هم عساکر دولت ها است -
 شومان فرانسوی وقتی که رئیس الوزرا شد بعد از
 یکماه آمد بمجلس ملی فرانسه گفت که صد و پنجاه
 هزار نفر از کارمندان دولت زیاد هستند و من صد و بیست
 هزار تایش را خارج کردم و باید سی هزار تایش دیگر
 را هم خارج بکنید آمده ام در مقابل مجلس رای
 اعتماد میخوانم - اگر بین رای اعتماد دادید اقدام
 میکنم و اگر ندادید میروم خانه ام می نشینم - من
 خدمت خودم را کردم این آقایان بواسطه ضعف و
 ناتوانی و برای اینکه خود را جنت مکان کنند آمدند
 گفتند شما این را ببیند ازید بگردن يك کمیسیون یا
 يك هیئت خارج که اگر آمدند سی چهل هزار نفر مردم
 را خارج کردند و يك انقلابی در این مملکت واقع شد
 مجلس در مقابل مسئول نشسته باشد - اینجا نمیخواستند
 تن در بدهند خودشان هم لیاقت اینکار را نداشتند
 آنها هم که اول بودند استعفا دادند و رفتند و کار
 رسید بدست آنها - دکتر سجادی خیلی با شرف -
 ولی خودش در مصاحبه میگوید که من منصور الملک را
 از روز اول بند (ج) میدانستم و منصور الملک را هم
 گرفتم که خودش میخواست اینکار را بکند ولی تو
 اگر آدم با ایمانی بودی و منصور الملک را هم مشمول
 بند (ج) میدانستی چه طور آمدی وزیر کابینه اش شدی؟
 ملاحظه بفرمائید اینجا بی ایمانی است برای اینکه
 کسی که ایمان داشته باشد نمی آید بلافاصله وزارت
 کابینه او را قبول بکند بهرحال بنده که با این قانون
 صد درصد مخالفم ولی کمیسیون مواجه شد با اینکه
 اگر بگوئیم که اصلاً اینکار غلط بوده بعد از مدتی
 ممکن است بیایند بگویند که خواستند مستخدمین را
 تصفی بکنند ولی نگذاشتند و آنرا بکلی از بین بردند
 بنا براین باز بهتر است که بگرویز در وزارتخانه ها
 يك هدای باشند و اینکار هم از وظایف قوه مجریه
 باشد بنا براین این ماده که باینصورت درآمد روی
 این افکار مختلف و مشتت بوده است -
 رئیس - آقای مخبر -
مخبر (رضوی شیرازی) - دقعه دیگر هم آقای
 آزاد راجع بموضوع صلاحیت کمیسیون و اینکه این
 موضوع باید در کمیسیون استخدام مطرح شود بیاناتی -
 فرمودند و خدمتشان عرض کردم که اولاً این لایحه و
 این قانون مبتنی بر اصل استخدام نیست (آزاد -
 اینجا نوشته شده است) شما اجازه بفرمائید عرض
 تمام بشود وقتی تمام شد آنوقت اظهار نظر بفرمائید
 این قانون مبتنی بر اصل استخدامی نیست یعنی
 همانطور که از ظاهر عبارات خود آیین نامه هم کشف
 میشود در مواردی که پای استخدام جدید یا نوشتن
 قانون استخدام یا ترتیبی برای استخدام در میان
 باشد البته باید در این کمیسیون رسیدگی بشود ولی
 این قانون قانون تصفی است و آنروز هم عرض کردم
 جنبه کبار و جزا در آن مندرج است و این قسمت از
 وظایف کمیسیون دادگستری است علاوه بر این بنده
 قریبه ای خدمت آقایان عرض میکنم این قانون فرع
 از کمیسیون به مجلس شورای ملی تقدیم میکنم والا

بر آن قانون اصلی است و قانون اصلی را مجلس
 شورای ملی در صلاحیت کمیسیون دادگستری گذاشته و
 بعد بمجلس هم نیامده در همان کمیسیون دادگستری
 تصویب شده و رویش اظهار نظر کرده اند الان ما
 ده روز است در پیرامون اینکه آیا این قانون اجرا
 شده یا نشده داریم بحث می کنیم و من نفهیمد يك
 مطلبی که مبنایش آنجا است حالا چه طور ما داریم
 رویش بحث میکنیم که بکدام کمیسیون برود ولی اگر
 ماهیت عملی که کمیسیون دادگستری کرده است در
 صلاحیت او نبوده است این يك بحثی است ولی عملی
 که انحصاراً کمیسیون دادگستری کرده نمیشود گفت
 که از صلاحیت آنها نیست بنده از این قسمت که عضو
 کمیسیون دادگستری هستم این عرض را نمیکند
 چون این آتش گلو سوزی نیست که بنده بنام اینکه
 عضو کمیسیون دادگستری هستم بگویم حتماً اینجا
 بیاید یا کمیسیون دیگر رسیدگی نکند خیلی هم
 توضیح میدهم که کمیسیون دیگر رسیدگی کند ولی
 بنده هم مثل جناب عالی آئین نامه را میخوانم در آئین نامه
 بکطرف وظایف کمیسیون دادگستری
 کارهایی است که مربوط بکفر و جزا است که
 اینها نوعاً از وظایف کمیسیون دادگستری
 است و تصویب این آئین نامه جدید هم در ادبیهشت
 ماه بوده و اصل قانون تصفی هم در تیرماه گذشته است
 و در همانوقت هم بانوجه باین قضیه وقتی این قانون را
 آوردند مراجع کردند به کمیسیون دادگستری و
 آقایان هم تشریف داشتند و اعتراض هم نشد تصویب هم
 کردند حالا معذک که بنده تصور میکنم که
 خود جناب عالی هم این موضوع را اگر تحقیق بفرمائید
 تصدیق میفرمائید -
آزاد - نخیر این باید برود به کمیسیون استخدام
 مگر شما آئین نامه را مطالعه نکرده اید -
رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات رسیده
 که قرائت میشود -
 شرح زیر قرائت شد
 ریاست محترم مجلس شورای ملی - این جانب
 پیشنهاد میکنم در ماده يك مذاکرات را کافی دانسته رای
 بکفایت مذاکره گرفته شود - شوشتری
رئیس - در همین زمینه هم آقای نورالدین امامی
 پیشنهاد کردند بفرمائید آقای امامی -
نورالدین امامی - عرض میکنم که
 آقایان باید توجه داشته باشند که این شور اول این
 قانون است و در موافق و در مخالف هم در اطراف ماده
 اول صحبت کرده اند و اگر هم ما بخواهیم وضع این
 قانون سر و صورتی بگیرد بایستی آنرا با دادن پیشنهاد
 آنطور که مورد نظر است اصلاح کنیم و به تصویب
 برساییم این است که بنده پیشنهاد کفایت مذاکرات
 در اطراف کلیات ماده اول دارم و البته هر پیشنهادی
 هم آقایان نمایندگان محترم داشته باشند باید داده
 شود که در شور دوم در کمیسیون مطرح شود و تمام
 پیشنهادات آنجا مورد مطالعه قرار خواهد گرفت و
 انشاء الله باشکله بهتر وضع مرتب نری يك قانون خوب
 از کمیسیون به مجلس شورای ملی تقدیم میکنم والا

راجع به دکتر هومن تحقیق کردم معلوم شد که تصویب نامه هم ندارد فقط با مضای آقای منصور می آید و معاون نخست وزیر هم می شود و بعد میخواند خدمت خودش را انجام دهد که این در نه هم درست در می آید اینها آقا گناه دارد البته يك رئيس الوزرائی بیاید این حکار را بکنند و الا هر کسی یا شود برود يك وكيل دادگستری را بیارود اختیار ۸۰۰ نفر قاضی دادگستری را بدهد بآنها خوب فردا هم می آید مقررات آنها را در دست میگیرد آنها را بخاک سیاه می نشاند بنده عرض کردم که روی اشخاصی که اینجا من مدارکی آورده بودم این آقای یوسف جوادی ایشان چرا بند (ج) شدند آقای دکتر هومن و وكيل همومی آقای یوسف جوادی بوده است از دیوانگیفر بوزارت دادگستری می نویسد که وزارت دادگستری دکتر هومن را بلا هوس در اختیار شما میگذاریم اینقدر نالایق است که من هوس هم نمیخواهم این یکی آقای شاهرخ مدعی العموم تبریز بوده است آقای جوادی میروند تبریز آنجا پرونده ای پیدا میکند در اطاق یار که متهم بعمل منافی هفت است با زنی که باو مراجعه کرده بود (جمعی از وکلا - آقا نفرمائید) چرا آقا اینهم دو رأی آقای لطفی مدیر کل ثبت بود چرا ۰۰۰۰ (بعضی از نمایندگان این صحبتها را نکنند) چرا این صحبتها را نکنم موضوع شمس جلالی و حاجی رباب پیدا می شود یعنی خلاصه معاملات را چون وارد نمیکند معلوم نشده است که این معاملات شده یا نشده جوادی وقتی می آید ۱۸ هزار گزارش وارد نشده این را گزارش می دهد بعد آقای لطفی با این سه نفر میروند آقای یوسف جوادی که دارد زحمت میکشد يك مرد درستکاری است يك مرد بیچاره ای است او را محکوم میکنند .

رئیس - آقای فولادوند وقت شما تمام شد آقای آزاد .

آزاد - بنده مغالفتی که با این ماده دارم برای این است که ماده اول این قانون مخالف آیین نامه مجلس شورای ملی است بنده این را برای آقایان میخوانم چنانچه مخالف بود تصدیق بفرمائید ماده ۵۸ نظامنامه داخلی که ما خودمان با این رأی داده ایم اینجا می نویسد که وظایف کمیسیون استخدامی عبارت است از رسیدگی بلوایق قانونی مربوط بقوانین استخدامی و تصویب سازمان وزارتخانهها . ملاحظه بفرمائید این قانون را که آورده اند اینرا هم خدمت آقایان میخوانم توجه بفرمائید ۲ - هیئت های مزبور مکلفند مجدداً پس از زمان وزارتخانهها و ادارات و شهرداریها و بنگاهانی که با سرمایه دولت تشکیل می شوند تجدید نظر نمایند ملاحظه بفرمائید ماده قانونی که آورده اند این قسمت هایش تطبیق میکند با ماده ۵۸ نظامنامه مجلس شورای ملی که حتماً بایستی این لایحه اول برود بکمیسیون استخدامی و بعد که بکمیسیون استخدامی رفت در آنجا مطرح شود بنده میخواهم این قضیه را به آقایان عرض کنم که مجلس شورای ملی که مرکز قانونگزاری کشور است اگر قوانینی را که تصویب کرده است با کثرت

اینها را قابل احترام نداند بیخود من الوجوه نباید از وزارتخانه ها و مأمورین دولت انتظار داشته باشد که اینها يك قانون را اجرا کنند و احترام بگذارند و قبیله ما خودمان بقانونی که وضع کردیم احترام نگذاریم بچه مناسبت فلان آقای وزیر یا فلان استاندار یا فلان رئیس اداره احترام بگذارند بنده مغالفتی که داشتم با این قانون مخالفت از اینجهت است که طرحی که در کمیسیون مطرح شده است در مجلس شورای اصلاح غلط است که مطرح شود یا این ماده نظامنامه غلط است و از اینجا حذف کنید یا این قانون را بفرستید بکمیسیون استخدامی مجلس شورای ملی که آنجا رسیدگی شود مخالفت من از این نظر است این قانون برخلاف نظامنامه مطرح شده است .

رئیس - آقای هارمی .

جوادی عامری - عرض کنم ایراداتی که آقا فرمودند يك وقت دیگر هم مذاکره شد ولی آنچه که در نظامنامه نوشته شده مربوط به تشکیلات وزارتخانهها و استخدام در اینجا نه موضوع استخدام داشتیم از موضوع تشکیلات جدید (آزاد قرائت بفرمائید) شما که خودتان قرائت کردید عرض کنم آقا چه شد که با صورت در کمیسیون رفت بنده خودم يك روز در آنجا عرض کردم که من صد درصد با این قوانین جاس مخالف هستم ولی يك چیزی گذشته بود بعد ما پیش اینجا گفته شد بفرموده توضیحاتی که اینجاء داده شد چیزهای دیگری هم بود بنده حالا نمیخواهم زیاد بحث کنم مثلاً در یکی از وزارتخانهها هیئت نه نفری خودش با يك کسی خوب نبود دستور میدهد بيك کسی که شما يك یادداشتی بنویس که این آدم تریاکی است و صبح تاشب در خانه اش تریاک میکشد منویسد این شرح را میکرد و بعد متوجه میشوند بتاریخش و فردای روزی را که میخواهند بروند در هیئت تصفی میگویند که تاریخش را ببینید از جلو تاریخش را ۸ ماه قبل کردند ولی وقتی که در دوسه استخدامی وارد میکنند مهر روز گذشته خورده آنروز میروند در هیئت تصفی میگویند که آقایان مطابق گزارش که در پرونده اش ضبط است تریاکی است از صبح تاشب از توی خانه اش بیرون نیاید این را توی بند میگذازند و متوجه نمیشوند که این تاریخ ۸ ماه پیش بوده است بيك مصاحبه ای هیئت تصفی کرده با مدیر روزنامه ستاره هر کس که بيك اندک اطلاعی از امور قضائی داشته باشد (شوشتری همان کانی است) بنده خواهش میکنم این مصاحبه را بنده گرفته ام آنچه که خودشان گفته اند هیئت تصفی آقای مدیر روزنامه ستاره آنها را دیده اند گفته اند چکار کرده اند ؟ بقدری بی اطلاع از اصول و موافقه بوده است هر چه ای کالفا از بر کرده باشد و کالفا خوانده باشد میخندد میگوید که بند (ج) که بد نیست بند (ج) را ما نظرم آن آمد که افراد مختلف دوازده نفر مختلف چطورند ؟ بعضی ها در اداره حاضر نمیشوند یعنی منظم نیستند ، بعضی اداره میروند ولی کار خارج هم دارند بالايش میگویند که لازم نیست که بند جبهای اختلاس کرده باشند و رشوه گرفته باشند بعد میگویند که در این بند (ج) افراد مختلف هست مختلف است خائن به مملکت

هست جاسوسی هست مرتشی هست در صورتیکه در آن بالا میگویند بند (ج) بد نیست ولی همه اینها در يك ردیف گذاشته اند من از آقایان انصاف میخواهم بيك یعنی هست بر حکم غیابی میگویند وقتی که بيك نفر مرتکب بيك جرمی شود فرار هم کرده و معائن هم هستند که این را بدست می آورند دیگر چه فایده ای دارد که حکم غیابی بدهند و او را محکوم بکنند بعد میگویند که این کار حتماً لازم است چرا ؟ برای این که در بيك اجتماعي بيك اختلاسی شده است تا وقتیکه مرتکب آن تعیین نشده مردم همه خیال میکنند این بيكی یا آن بيکی کرده است ولی مرتکب را غیاباً محکوم میکنند نامردم دیگر افکارشان متوجه دیگران نباشد و سوء ظن در جامعه وجود نداشته باشد - شمارا بغض کسی که از اصول کوچک قضائی اطلاع داشته باشد می آید میگویند خائن بوطن مختلس مرتشی و کسی که در اداره درست حاضر نشده است اینها را در بيك ردیف قرار بدهند ، همه اینها را بگذارند در بند (ج) و کاری کنند که حیثیت همه مردم از بین برود ؟ اما راجع بقضات خدمت آقایان عرض کنم که بيك تفاوت همین امر حقوقی و امر جزائی هست ، در امر حقوقی تصریح دارد که هیچ قاضی حق ندارد بتواند اجمال قوانین ازل و فصل دعوی خودداری کند و باید طبق روح قوانین دعوای مردم را حل و فصل کند چون قاضی تکلیفش حل و فصل خصومت است . اما در امر جزائی بیج قاضی اجازه نمی دهند که از حدود آنچه را که قانون صراحة اجازه داده تغلف بکنند و در این باره هم امر صریح داریم که هیچ کسی را نمیتوان مجازات داد مگر اینکه صراحة و قبل از قوانین جزائی مجازات ارتکاب آن عمل معین شده باشد و بقاضی اجازه داده نمی شود که بيك امری را که قانون معین نکرده است روی تفسیر و تعبیر مجازات کند . در کمیسیون دادگستری آقا سید هاشم و وكيل پیشنهادی می کنید پیشنهاد می کنید که مستخدمین امر از قضائی و اداری این پیشنهاد رد می شود یعنی دیگر قضائی داخل خانه اش بیرون نیاید این را توی بند میگذازند و متوجه نمیشوند که این تاریخ ۸ ماه پیش بوده است بيك مصاحبه ای هیئت تصفی کرده با مدیر روزنامه ستاره هر کس که بيك اندک اطلاعی از امور قضائی داشته باشد (شوشتری همان کانی است) بنده خواهش میکنم این مصاحبه را بنده گرفته ام آنچه که خودشان گفته اند هیئت تصفی آقای مدیر روزنامه ستاره آنها را دیده اند گفته اند چکار کرده اند ؟ بقدری بی اطلاع از اصول و موافقه بوده است هر چه ای کالفا از بر کرده باشد و کالفا خوانده باشد میخندد میگوید که بند (ج) که بد نیست بند (ج) را ما نظرم آن آمد که افراد مختلف دوازده نفر مختلف چطورند ؟ بعضی ها در اداره حاضر نمیشوند یعنی منظم نیستند ، بعضی اداره میروند ولی کار خارج هم دارند بالايش میگویند که لازم نیست که بند جبهای اختلاس کرده باشند و رشوه گرفته باشند بعد میگویند که در این بند (ج) افراد مختلف هست مختلف است خائن به مملکت

فرانسه هم اصطلاح دارد کارمند را میگویند تکسیر و قاضی را میگویند ژور و ماژسترا و آنها نمیتوانستند درباره قضات اظهار نظر بکنند اینها بيك مسائل کوچکی است که بنظر من هر کس سال اول و دوم حقوق را خوانده باشد کافی است در خارج میگویند که آقای وزیر عدلیه هم بوده است قاضی هم بوده است اولاد کثر سجادی هیچوقت یکروز در محکمه نمیتوان قاضی ننشسته و رسیدگی نکرده و قضاوتش هم مثل قضاوت بيك قاضی فرانسوی معروف است ، بيك قاضی فرانسوی بود که اول کارهایش خیلی خوب بود ولی وقتی که با بسن میگذاشت هی کارهایش خرابتر در می آمد این قاضی طرفدارهای خیلی زیادی هم داشت یکروز جمع شدند رفتند پیش او گفتند که تو اول کارت خیلی خوب بود ولی حالا دارد خراب میشود گفت پدر پیری بسوزد ، گفتند به پیری چه مربوط است ، گفت من از اول قضاوت بيك تخته داشتم و دو تا طاس وقتی که معا کلام تمام میشد میرفتم بخانه ، این طاسها را توی دستم میچرخاندم و میگفتم خدایا اگر حق بامدی است جفت شش بیاید و اگر حق بامدی علیه است جفت سه بیاید و در آنوقت سوری چشم کار میکرد و تقطه ها را تشخیص میدادم جفت شش را جفت شش میخواندم ، جفت سه را جفت سه میخواندم و فردا می آمدم رأی میدادم ولی حالا چشم خراب شده است جفت سه را جفت شش میخوانم و کارم خراب میشود ، حالا باید گفت که این آقایان کاهی هم کور خوانده اند برای اینکه گفته اند که اگر حق اینست که در بندالف باشد جفت سه بیاید و بعد جفت سه را وارونه خوانده اند اینست که هر کس که چند صباحی وزیر عدلیه شد نمیتواند قضاوت کند . آقای دکتر سجادی یکروز قاضی نبوده است ، همیشه سرو کارش با بنده بوده و یکروز قاضی نبوده است (آزاد - لطفی چطور ؟) لطفی هم هر وقت بر حسب دستور میخواستند کسی را محکوم بکنند لطفی را آنجا میفرستادند (آزاد - لطفی قاضی بسیار خوبی است) (دکتر بقائی - آقای عامری در این قسمت بی انصافی نکنید رفت ناچاقها را بگیرد قاچاقچها نگذاشتند) (شوشتری - اما آقای دکتر بقائی ریشه اش را هم باید پیدا کرد که پرونده را کجا کم کردند) بنده خودم اصولاً همانطور که عرض کردم با هر محکمه ای که با وضع خاصی تشکیل شود مخالفم برای اینکه آنرا مخالف قانون اساسی میدانم ولی چه شد که لایحه را بنصورت در آمدم ؟ وقتی که این لایحه باتمام غرض رانها یعنی که در تصفی شده بود وقتی که در کمیسیون مواجه شد با آن ، بیکنه از آقایان گفتند که اگر بگوئیم بيكی هیچ که این خوب نیست و ممکن است که افکار عمومی با این عمل اعتراض کنند این خوب نیست که بيكی از بین بماند این بود که آقایان آمدند نشستند و گفتند بيك کاری بکنیم که در خارج گفته نشود که میخراهند از بین بمانند . دیدیم باز بهتر از همه همان ترتیب وزارتخانهها بود بيك اصل دیگر هم آقایان در نظر گرفتند گفتند که روی اصل تفکیک قوا ما دخالت در کار قوه مجریه نکنیم بگذاریم اینکار مربوط بقوه مجریه است قوه مجریه است که باید بماند کارمندان خودش را زیاد

و کمش را معین بکنند . بنده ما روز به آقای دکتر سجادی گفتم نظر این است که همه مستخدمین ادارات زیاد هستند و این کار هم سکار دولت ها است . شومان فرانسوی وقتی که رئیس الوزرا شد بعد از یکماه آمد ب مجلس ملی فرانسه گفت که صد و پنجاه هزار نفر از کارمندان دولت زیاد هستند و من صد و بیست هزار تایش را خارج کردم و باید سی هزار تایش دیگر را هم خارج بکنید آمده ام در مقابل مجلس رأی اعتماد میخواهم ، اگر بن رأی اعتماد دادید اقدام میکنم و اگر ندادید میروم خانه ام می نشینم ، من خدمت خودم را کردم این آقایان بواسطه ضعف و ناتوانی و برای اینکه خود را جنت مکان کنند آمدند گفتند شما این را ببیند بگردن بيك کمیسیون یا بيك هیئت خارج که اگر آمدند سی چهل هزار نفر مردم را خارج کردند و بيك انقلابی در این مملکت واقع شد مجلس در مقابل مسئول نشده باشد . اینها نمیخواستند تن در بدهند خودشان هم لیاقت اینکار را نداشتند آنها هم که اول بودند استعفا دادند و رفتند و کار رسید بدست اینها . دکتر سجادی خیلی با شرف ، ولی خودش در مصاحبه میگوید که من منصور الملک را از روز اول بند (ج) میدانستم و منصور الملک را هم گرفتم که خودش میخواست اینکار را بکند ولی تو اگر آدم یا ایمانی بودی و منصور الملک را هم مشمول بند (ج) میدانستی چطور آمدی وزیر کابینه اش شدی ؟ ملاحظه بفرمائید اینها بی ایمانی است برای اینکه کسی که ایمان داشته باشد نمی آید بلافاصله وزارت کابینه او را قبول بکند بهرحال بنده که با این قانون صد درصد مخالفم ولی کمیسیون مواجه شد با اینکه اگر بگوئیم که اصلاً اینکار غلط بوده بعد از مدتی ممکن است بیایند بگویند که خواستند مستخدمین را تصفی بکنند ولی نگذاشتند و آنرا بيكی از بین بردند بنا بر این باز بهتر است که بگوئیم در وزارتخانه ها بيك هدای باشند و اینکار هم از وظایف قوه مجریه باشد بنا بر این این ماده که با بنصورت در آمد روی این افکار مختلف و مشتت بوده است .

رئیس - آقای مخیر .

مخیر (رضوی شیرازی) - دفعه دیگر هم آقای آزاد راجع بوضع صلاحیت کمیسیون و اینکه این موضوع باید در کمیسیون استخدام مطرح شود بیاناتی فرمودند و خدمتشان عرض کردم که اولاً این لایحه و این قانون مبتنی بر اصل استخدام نیست (آزاد - اینجا نوشته شده است) شما اجازه بفرمائید عرض تمام شود وقتی تمام شد آنوقت اظهار نظر بفرمائید این قانون مبتنی بر اصل استخدامی نیست یعنی همانطور که از ظاهر عبارت خود آئین نامه هم کشف میشود در مواردی که پای استخدام جدید یا نوشتن قانون استخدام یا ترتیبی برای استخدام در میان باشد البته باید در این کمیسیون رسیدگی بشود ولی این قانون قانون تصفی است و آنروز هم عرض کردم جایی که جزا در آن مطرح است و این قسمت از وظایف کمیسیون دادگستری است علاوه بر این بنده قریبه ای خدمت آقایان عرض میکنم این قانون فرع از کمیسیون به مجلس شورای ملی تقدیم میکنم و الا

بر آن قانون اصلی است و قانون اصلی را مجلس شورای ملی در صلاحیت کمیسیون دادگستری تصویب شده و در پیش اظهار نظر کرده اند الان ما ده روز است در بیامون اینکه آیا این قانون اجرا شده یا نشده داریم بحث می کنیم و من نفهمیدم بيك مطلبی که مینایش آنجا است حالا چطور ما داریم در پیش بحث میکنیم که بکدام کمیسیون برود ولی اگر ماهیت اصلی که کمیسیون دادگستری کرده است در صلاحیت او نبوده است این بيك یعنی است ولی اصلی که انحصاراً کمیسیون دادگستری کرده نیست که عضو کمیسیون دادگستری هستم این عرض را نمیتکنم چون این آتش گلو سوزی نیست که بنده بنام اینکه عضو کمیسیون دادگستری هستم بگویم حتماً اینجا بیاید یا کمیسیون دیگر رسیدگی نکنند خیلی هم توضیح میدهم که کمیسیون دیگر رسیدگی کند ولی بنده هم مثل جناب عالی آئین نامه را میخوانم در آئین نامه بيكطرف وظایف کمیسیون دادگستری کارهایی است که مربوط بکیفر و جزا است که اینها نوعاً از وظایف کمیسیون دادگستری است و تصویب این آئین نامه جدید هم در اردیبهشت ماه بوده و اصل قانون تصفی هم در تیرماه گذشته است و در همانوقت هم با توجه باین قضیه وقتی این قانون را آوردند مراجعه کردند به کمیسیون دادگستری و آقایان هم تشریف داشتند و اعتراض هم نشد تصویب هم کردند حالا معذک کله بنده تصور میکنم که خود جناب عالی هم این موضوع را اگر تحقیق بفرمائید تصدیق بفرمائید .

آزاد - تغییر این باید برود به کمیسیون استخدام مگر شما آئین نامه را مطالعه نکرده اید .

رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات رسیده که قرائت میشود .

شرح زیر قرائت شد

ریاست محترم مجلس شورای ملی - این جانب پیشنهاد میکنم در ماده يك مذاکرات را کافی دانسته رأی بکفایت مذاکره گرفته شود . شوشتری

رئیس - در همین زمینه هم آقای نورالدین امامی پیشنهاد کردند بفرمائید آقای امامی .

نورالدین امامی - عرض میکنم که آقایان باید توجه داشته باشند که این شور اول این قانون است و در موافق و در مخالف هم در اطراف ماده اول صحبت کرده اند و اگر هم ما میخواهیم وضع این قانون سر و صورتی بگیرد بایستی آنرا با دادن پیشنهاد آنطور که مورد نظر است اصلاح کنیم و به تصویب برسائیم این است که بنده پیشنهاد کفایت مذاکرات در اطراف کلیات ماده اول فارم و البته هر پیشنهادی هم آقایان نمایندگان محترم داشته باشند باید داده شود که در شور دوم در کمیسیون مطرح شود و تمام پیشنهادات آنجا مورد مطالعه قرار خواهد گرفت و انشاء الله باشکال بهتر وضع مرتب بیك قانون خوب از کمیسیون به مجلس شورای ملی تقدیم میکنم و الا

در کفایت لایحه یادآور ماده‌ای اگر بخواهم در نظر موافق و ده نفر مخالف صحبت بکنیم این دورتسلسل پیدا خواهد کرد و بیست، سی جلسه وقت مجلس شورای ملی را خواهد گرفت این است که من از جناب آقای دکتر بقائی هم تقاضا میکنم که مخالفت نکنند چون نظر این است که قانون بر گردد و برود به کمیسیون و بشکل آبرومندتری برطبق نظر اکثریت بیاید به مجلس و انشاءالله به تصویب برسد.

رئیس - آقای دکتر بقائی.

می‌کنند. آقایان شما که فاضی هستید، وکیل عدلیه هستید، مطلع هستید می‌آید این حرف‌ها را می‌زنید چرا موقمی که این قانون تصویب می‌شده هیچ چیز نگفتید آقای بوذری که می‌توانند موارد ایرادشان را نسبت باین قانون بنویسند بنده سؤال می‌کنم وقتی که این هیئت سه نفری را انتخاب می‌کردند چرا نمی‌گفتند که پرونده قضات نباید برود به هیئت عالی تصفیه؟ خود این آقای بوذری موقمی که معانین شدند آن هیئت ۳ نفری وزارت دادگستری یکی از اعضایش مسافرت رفته بود خود ایشان یکنفر دیگر را تعیین کردند که بروند و این پرونده هزار اسیدگی کنند آقایان همه ماها وجداناً می‌دانیم و همه ملت ایران یقین دارند که اگر آقای بوذری و امثال آقای بوذری خودشان در بند نیفتاده بودند سینه‌ها را سر می‌کردند که ما تصفیه کردیم حالا که خودشان توی بند افتاده اند می‌آیند می‌گویند نقض کنیم. آقایان این وضعیت مجلس را متفحص می‌کنند این وضعیت مجلس را سبک می‌کنند. این قانون در آن موقمی که تصویب می‌شد یکمده با حرارت فریاد می‌زدند آقای مردم بستوه آمدند مأمورین باید تصفیه شوند اگر تصفیه نشود انقلاب می‌شود آنوقت ما تذکر میدادیم می‌گفتند شما کار شکنی می‌کنید قانون تصویب شد و هیچکس هم هیچ حرفی نگفت بقول یکی از رفقا که آدم خیلی ظریفی است می‌گفت در وزارت جامعه حضرت حسین بن علی بعد از امن قاتلان و ظلمه‌می گویند لعن الله امة سمعت بذلك فرضیت به شاهمه تان آنهایی که در دوره ۱ اینجا بودند و شنیدند این موضوع را جزء همان سمعت بذلك فرضیت به هستید چرا آنوقت هیچ چیز نگفتند اگر این بند افتاده بود بگردن یکمده بیچاره بدبخت می‌گفتید خیلی خوب است تصفیه کرده‌است جاوگیری از انقلاب کرده عدالت اجتماعی است حالا خودتان چهارشنبه ایتمی- خواهید مجلس را متفحص بکنید و مرد در نسبت باین باقی مانده مشروطیت ناامیدو بدبین کنید یکمده حربه ای هم بدیدید بدست آنهایی که می‌خواهند وسائل انحلال مجلس را فراهم بکنند این کار خوبی نیست آقایان بگذارید پیشهاد کفایت مذاکرات هم ندهید ما منظور که دوست عزیز من آقای امامی در آن کمیسیون تشریف داشتند و ما خواهش میکردیم مجله نکند در گذراندن این قانون صورت مجلسهاست باعجابه تمام گذشت وقتی که ما حرف می‌زدیم می‌گفتند آقای اینقدر حرف نزنید شما را بخدا بگذارید این قانون هم بگذرد راحت شویم برویم - حالا هم همین ترتیب آقایان خدایم دانند که این قانون در ذهن مومنی و بین مردم خیلی سوء تاثیر خواهد کرد و خیال نکنید که یکمده از وکلاهم بیایند این ننگ را برای خودشان و خانواده شان بخرند و این قانون را لغو بکنند این لغو نخواهد شد آقایان میرسد روزی که مردم مصیبتی می‌آیند و بندجها و بندب اینها را ترور میکنند (بنده از نمایندگان - انشاءالله میرسد) اینجا خواهد رسید انشاءالله میرسد اشتباه نکنید خواهد رسید حالا

مردم مصیبتی هستند (یکی از نمایندگان - بنده الف ها را چهار می‌کنند) می‌گویم آقا قانون اجرا شود بعد راجع به آن تجدید نظر شود (شوشتری - برای همین تصددا اجرا شود؟ ۱۰۸ هزار ناهستند) اولاً ۱۰۸ هزار تا نیست. این یکی از آن سفطه‌هایی است که راه انداخته‌اند کسانیکه مشمول می‌شوند حداکثرشان ۵ هزار نفر نمی‌شود (بنده از نمایندگان - خیلی بیشتر است) (رضوی - پنجاه هزار تا هم بیشترند) در هر صورت صدو پنجاه هزار نفر یا ۱۵ میلیون نفر من بآن کاری ندارم، بنده هم مشمول هیچ بندی نیستم و راجع به آن هم صحبتی نمی‌کنم ولی عرض میکنم این راه جزاینکه مردم را مصیبتی بکند هیچ نتیجه ندارد و آنکه بندجیمی شده همه هم تصدیق دارند نسبت به بعضیها اشتباه شده تبعیض شده اینرا بنده هم قبول دارم گفتم نوشتن جناب آقای دکتر مصدق هم نرمودند ولی شما کدام قانون را سراغ دارید که ۱۵ درصد اشتباه و تبعیض نداشته باشد؟ غیر از قوانین الهی که خدا خودش اجرا میکند مثل مرگ که هیچ استثناء ندارد و درباره همه اجرا میشود در بقیه قوانین هم ۱۵ درصد اشتباه و تبعیض هست (شوشتری - همین دلیل که اشتباه شده نقض میکنیم) آقایانیکه اینجا اینطور دارند راجع بتبعیض صحبت می‌کنند در دوره ۱۵ بنده تقاضای امتیاز روزنامه‌ای را کردم مطابق همان قانون اقبال-زنگنه و مدارک را هم تهیه کردم و بردم دادم بسوزارت فرهنگ بعد از یک مدتی بمن جواب دادند که چون تو از مجلس حقوق می‌گیری نمیتوانی امتیاز بگیری آمدیم اینجا و بعضی آقایان هم کمک کردند گفتند که آقا وکیل حقوق نمی‌گیرد مقرری می‌گیرد واز صندوق دولت محسوب نمی‌شود و از این گذشته ۶ نفر از وکلا دارند حقوق می‌گیرند روزنامه هم بنویسند منظور شده است که راجع به آنها این اعتراض میشود گفتند که راجع به آنها در ظرف یکماه آئین نامه بنویسیم یکماه گذشت بعد از اسفندماه بنده آمدم مجلس و گفتم صورت مجلسهاست آقایان بودند تشریف داشتند ۱۰ دفته آمدم پشت تریبون گفتم این چه تبعیض است می‌شود من که یک نماینده مجلس هستم نمیتوانم روزنامه داشته باشم و ۶ نفر دیگر می‌توانند داشته باشند هیچکس با تعریف ترتیب اثر نداد الان هم یکسال و نیم از این حرف بگذرد هنوز هم بنده امتیاز ندادند نمیدانم این تبعیض هیچ اثری ندارد اما اگر تبعیض دیگری ... (شوشتری - اینهم بد است) بد است چرا برای قوانین دیگر نمی‌کنید آقا فقط برای این قانون که آبروی ما را در دنیا میرد باور بفرمایید که این موضوع الان در دنیا منمکس شده من خواهش میکنم آن اشخاصیکه مشمول بندها شده‌اند اگر بملکت رحم نکنند اگر با آبروی مملکت رحم نکنند خودشان رحم بکنند من از پشت این تریبون دارم آرزوی دارم پیش بینی میکنم آقایان خدا را شاهد بگیرم که این را از صمیم قلب می‌گویم بخواه می‌گویم این اشخاص که مشمول این بند شده‌اند یکی بعد از دیگری

ترور می‌شوند، اگر بخواهید این لایحه را لغو کنید من اینرا پیش بینی میکنم و بیشتر آقایان شاید پیش بینی‌هایی که من دوره گذشته پشت این تریبون کردم بودند و دیدند همه چطور صورت عمل بخود گرفته‌است این راهم گفتم خودتان آزاد هستید ولی آقایان اگر بملکت و آبرو و تاریخ مملکت رحم نمی‌کنید بخود آنها رحم کنید چون دیگر مردم تحمل نمیکنند، تحمل مردم تمام شده است، شما را بخدا یک کمی از توی اتومبیل‌هایتان بیایید باین. یک کمی بین مردم راه بروید، یک کمی اتوبوس سوار بشوید، یک کمی رسیدگی بکنید به بنیید مردم در چه حال جوشش و غلبانی هستند. آقایان باور کنید چیزی نمانده که وضعمان با انقلاب بکشد و انقلاب برای مملکت ما در شرایط فعلی دنیا سم است. انقلاب با نابودی مانوام است. ما باید کاری بکنیم که جلو انقلاب را بگیریم این کارها جزاینکه انقلاب را تسریع بکنند، جزاینکه مصیبت مردم را بیشتر بکنند هیچ فائده‌ای ندارد. آقایان یکدتری شما را بخدا فکر بکنید بگذارید این قانون را اجرا بکنند و بعد بنشینم سرفرصت یک راه‌حلی پیدا بکنیم البته بنده هم تصدیق دارم نسبت به ده یا نوزده درصد اجحاف شده، اشتباه شده، تبعیض شده بنده هم تصدیق دارم، ولی بعد می‌نشینم یک راه حلی سرفرصت برای این موضوع پیدا میکنم ولی این راهی که میروید مجلس راموهون میکنید وهم مردم را مصیبتی

جمال امامی - بنده بایشهاد موافقم

۳- قرائت پیشنهاد در ماده اول

رئیس - در پیشنهادات فقط کسی که پیشنهاد میدهد اظهار عقیده میکند بنده هم یک مخالف صحبت میکنم و باید رأی گرفته شود دیگر موافق صحبت نمیکند در پیشنهاد کفایت مذاکرات. آقایانیکه با پیشنهاد کفایت مذاکرات موافقت قیام فرمایند (بنده زیادی از نمایندگان قیام کردند) تصویب شد پیشنهادات ماده اول قرائت می‌شود: (دکتر بقائی - مذاکرات بعد از دستور را فرمودید اجازه داده میشود) ۲۵ دقیقه مانده چون مجلس ساعت ده و ده دقیقه تشکیل شده و سه ساعت باید مجلس باشد

(پیشنهادت ماده اول بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم در ماده اول در قسمت ۲ پس از جمله منتظرین خدمت جمله زیر اضافه شود «با استثناء نمایندگان مجلسین ووزراء و فضلاء» امامی امری ریاست محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد میکنم ماده اول بشرح زیر اصلاح شود ماده اول - دولت مکلف است بلادرنگ کابینه پرونده های کارمندان که مرتکب ارتشاء شده و یا تخلفات قانونی دیگری نموده‌اند که از حدود صلاحیت دادگاه های اداری خارج است جهت رسیدگی و تعیین تکلیف قطعی بدیوان کیفر ارسال دارد بدیوان کیفر نیز مکلف است در ظرف شش ماه باین قبیل پرونده‌ها و سایر پرونده‌هایی که فلا در دیوان کیفر بلا اقدام مانده است رسیدگی نموده و تکلیف قطعی هر یک رامعلوم نماید و چنانچه شعب دیوان کیفر قالی برای پرونده های موجود نیست وزارت دادگستری چنان

شعب دیگر ایجاد نماید که در ظرف مدت شش ماه تکلیف کلبه این قبیل پرونده‌ها معلوم شده باشد. اردلان نظر باینکه وزارت بهداری یک مؤسسه انتظامی است و این وزارت احتیاج زیادی به پزشک دارد پیشنهاد میکنم پزشکانی که در وزارت بهداری جزو بندب میباشد از این بندمعاف شوند.

دکتر سید امامی

پیشنهاد میکنم ماده اول بطریق زیر اصلاح شود:

ماده واحده - قانون اول تیرماه ۱۳۲۸ راجع به تصفیه کارمندان دولت لغو میشود و دولت مکلف است در سازمان وزارتخانه‌ها و ادارات و شهرداریها و بنگاههاییکه با سرمایه دولت تشکیل شده‌است تجدید نظر نموده ادارات و دوائر زاندر آن حذف کند عده کارمندانرا که واقفاً برای سازمان جدید ضرورت قطعی دارد بعد اقل ممکن تقبیل داده کارمندان و قضاتی را که با اتهام اختلاس یا ارتشاء و یا خیانت در امانت محکوم شده‌اند از عداد مستخدمین خارج ساخته سایر قضات و کارمندانرا که پرونده کیفری دارند در دادگاههای مربوطه صلاحیت دار شدیداً و باسرع اوقات تعقیب نماید صورت سازمانهای جدید را برای تصویب و فهرست کارمندان و قضات محکوم و آنها را که مورد تعقیب قرار گرفته و مستخدمین و قضاتی را که زائد از احتیاج تشخیص میدهند در ظرف یکماه برای اطلاع مجلس شورای ملی تقدیم نماید تصمیبات هیئت تصفیه راجع بکارمندان لغو میشود. جواد هلمری

پیشنهاد میکنم ماده اول بطریق زیر اصلاح شود: ماده واحده - دولت مکلف است در سازمان وزارتخانه‌ها و ادارات و شهرداریها و بنگاههاییکه با سرمایه دولت تشکیل شده تجدید نظر نموده ادارات و دوائر را از سازمانهای جدید بکلی حذف کند، قضات و کارمندانرا که برای دادگاهها و ادارات واقفاً ضرورت دارد بعد اقل ممکن تقبیل داده صورت تشکیلات جدید را برای تصویب و فهرست کارمندان زائد براه احتیاج را برای اطلاع در ظرف ۳ ماه به مجلس شورای ملی فرستاد ترتیب باز خرید حقوق کارمندان و قضات زاندر آن نیز بترتیب ذیل بدهد مأخذ تشخیص کارمندان زائد عبارت از عده‌ای است که از شهریور ۱۳۲۰ بر کارمندان وزارتخانه‌ها و ادارات و شهرداریها و بنگاهها اضافه گشته و میزان حقوق باز خرید معادل آخرین حقوق و کمک ماهیانه آنها ضرب در سنوات خدمت خواهد بود کارخانه های دولتی و خالصجات تا آخر اسفند ۱۳۲۰ از طرف دولت تقویم میشود و بهای هر یک بصورت سهامی متساوی القیسه درمیآید و دولت از حقوق هر یک از کارمندان و قضات زائد از سهام مزبور و ثلث دیگر از اعتباراتی که در بودجه ۱۳۳۰ وزارتخانه‌ها و ادارات مربوطه تأمین میگردد پرداخت خواهد شد تصمیبات هیئت تصفیه سابق لغو میشود. جواد هلمری پیشنهاد مینمایم این تبصره ضمیمه ماده اول شود:

تبصره - اشخاصیکه بیش از سالی یکصد و بیست هزار ریال درآمد دارند حق استفاده حقوق و فوق العاده و خرج سفر از صندوق دولت و بانکها و مؤسسات که از مالیات و عوارض اداره میشود ندارند یعنی بهیچ عنوان نمیتوانند از بیت المال دیناری دریافت کنند.

ریاست محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد مینمایم تبصره ذیل باده اول اضافه شود: تبصره - آقایان نمایندگان اعضاء کمیسیون دادگستری که مشمول یکی از بندها هستند حق اظهار نظر در لایحه تصفیه ندارند. حسین مکی پیشنهاد میکنم تبصره زیر ضمیمه ماده اول شود: تبصره - استخدام نسوان بکلی ممنوع است مگر در مورد پرستاری و مامائی و آموزگاری و دبیری و مدیری مدارس نسوان. معدل پیشنهاد مینمایم ماده اول بشرح زیر تصحیح شود: ماده اول - دولت مکلف است به کلبه پرونده های موجوده در دیوان کیفر نسبت به مستخدمین رسیدگی نموده و در خصوص تعیین قانون سازمان وزارتخانه‌ها و استخدام کشوری را هر چه زودتر به مجلس شورای ملی تقدیم نماید. صدری ماده اول - پیشنهاد میکنم کسانیکه دارای خانه شخصی و عایدات ملکی هستند از مقررات بند جیم مستثنی باشند و قانون مزبور شامل کارمندان فقیر باشد. دکتر بقائی کرمانی **مخبر کمیسیون - خوب اینهم نظری است** **دکتر بقائی - چون وزراء و وکلا که باید معاف باشند پیشنهاد میکنم تبصره زیر ضمیمه ماده اول شود:** تبصره - اشخاصیکه بیست سال خدمت کرده‌اند یا شصت سال دارند دیگر نمیتوانند مستخدم دولت محسوب و حقوق از خزانه مملکت بگیرند. معدل **۴- نطق بعد از دستور چند نفر از آقایان نمایندگان** رئیس - پیشنهادات بکمیسیون ارسال می‌شود سه نفر از آقایان (مکی - گزارش نفت را نخواستید) گزارشی است راجع بنفت و سه نفر هم از آقایان نقضای نطق قبل از دستور کرده‌اند آقای ققیه زاده هم تذکری دادند آقای ققیه زاده اجازه بفرمایند این گزارش قرائت شود (گزارش کمیسیون نفت بشرح زیر قرائت شد) بیرو گزارش مورخ ۴-۵-۲۹ مجدداً کمیسیون مخصوص نفت با حضور آقای دکتر پیرنیا معاون وزارت دارائی در تاریخ دوشنبه ۲۷-۶-۱۳۲۹ تشکیل گردید و مذاکراتی بعمل آمده بالاخره تشکیل کمیسیون با اتفاق آراء تصمیم گرفت که موضوع را جداً تعقیب و بدولت صریحاً اعلام شود که چنانچه در ارسال پرونده های مربوط بنفت ملاحظه شود و یا دولت صریحاً نظریه خود را در ظرف مدت ده روز اعلام ننماید آقایان حاضرین اعضاء کمیسیون صکه عبارت از ۱۳ نفر بودند دولت را استیضاح نمایند اینک رونوشت نامه‌ای هم بعنوان آقای نخست وزیر نوشته شده برای استحضار مجلس شورای ملی ذیلا برش مینویسم **مخبر کمیسیون مخصوص نفت - حسین مکی**

جناب آقای نخست وزیر - کمیسیون منتخب مجلس شورای ملی مأمور مطالعه پرونده نفت و اظهار نظر راجع بپایه تقدیمی دولت تاکنون ۳ جلسه منعقد نموده و کتباً و شفهاً طی نامه‌های شماره ۱۶۳ - ۲۹۹۴۰ و ۲۳۶ - ۳۰۳ ر ۲۹ از وزارت دارائی خواسته است که برای روشن شدن موضوع پرونده‌های مربوط به نفت را بکمیسیون بفرستد متأسفانه تا کنون دولت پرونده‌های مربوطه را نفرستاده است اینک کمیسیون از دولت تقاضا دارد که دستور فرمایند تا مدت سه روز از این تاریخ پرونده‌های مربوط بکمیسیون ارسال شود و نیز دولت باید تاده روز دیگر از این تاریخ نظریه خود را در باب لایحه تقدیمی بکمیسیون اطلاع دهد چنانچه پس از گذشتن این تاریخ‌ها پرونده و نظر دولت بکمیسیون نرسید اعضا کمیسیون تصمیم گرفته‌اند که دولت را در موضوع نفت استیضاح کنند رئیس کمیسیون مخصوص نفت - دکتر محمد مصدق

رئیس - گزارش در روزنامه رسمی مطابق ماده ۳۶ آیین نامه چاپ می شود (مکی - یک توضیحی هم بنده بدهم) توضیح ندارد ماده ۳۶ قرائت میشود

(ماده ۳۶ آیین نامه بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۳۶ - هر کمیسیون باید ماه بعد گزارشی از عملیات خود بمجلس شورای ملی تقدیم دارد و این گزارش پس از قرائت در مجلس بدون مذاکره در روزنامه رسمی چاپ خواهد شد

مکی - بنده باز هم در این قسمت گزارش دارم

رئیس - آقای فقیه زاده بفرمائید

فقیه زاده - ابتدا میخواستم عرض کنم همین ماده ۳۶ که آقای صدرزاده قرائت کرد بنده چون مخبر کمیسیون عرایض هستم و گزارش رافراستاده بودم جناب آقای رئیس تشریف نداشتند در جلسه‌ای که گزارشها را خواندند گزارش کمیسیون عرایض خوانده نشده است مدعا می‌کند که ابتدا آنرا بخوانند (گزارش کمیسیون عرایض بشرح زیر قرائت شد)

طبق نامه‌های شماره ۳۳۵ - ۲۰۲۸ و ۳۳۶ - ۱۰ مدارک هر یک خواسته شده و در انتظار ایصال آن بوده تا انجام وظیفه کمیسیون طبق ماده سوم قانون معاکه و زراه میسر گردد اخیراً بعضی از آن مدارک را نشان داده‌اند که باید از وزارتخانه مربوطه خواسته شود در این زمینه با وزارت دارائی (نسبت بمدارک اعلام جرم آقای آزاد در دوره ۱۵ هجری آقای گلشایبان) وزارت دادگستری (نسبت بارسال پرونده اتهامی مظفر قیروز برای روشن شدن پرونده اتهامی آقای احمد قوام) وزارت راه (نسبت بمدارک اعلام جرم آقایان دکتر شایگان دکتر بقائی وحسین مکی علیه جناب آقای دکتر اقبال) مکاتبه و مدارک مذکور خواسته شده است البته لایحه الاصول به پرونده‌های اعلام جرم بنویس خود در حدود مقررات قانون معاکه و زراه رسیدگی کرده و گزارش آن حسب الوظیفه بمجلس تقدیم خواهد شد در خانه متذکر میشود که در ظرف این مدت بعلت کسالت و مسافرت آقای حازقی و استعفای دوتفر از اعضا و عدم حصول اکثریت چند جلسه کمیسیون بعهده متویق افتاد و آقایان فقیه زاده و پیراسته تازه بجای آنها انتخاب شده و جریان فوق در اولین جلسه بانفاق آراء بوده است ، کمیسیون عرایض مجلس شورای ملی حکمی

رئیس - اینهم چاپ میشود

فقیه زاده - عرض میکنم بنده سؤالی از آقای وزیر دارائی کرده بودم راجع به قانونیکه در دوره ۱۵ از مجلس شورای ملی گذشته بود که ۱۶ ملیون تومان به بانک کشاورزی داده شود که بانک کشاورزی مطابق آن قانون نسبت به ۱۶ ملیون تومان رفتار کند این سؤال را بنده قبل از تعطیل مجلس تقدیم کردم طبق ماده ۱۶۸ وزارت دارائی دولت و هر وزارتخانه موظف است در عرض یک هفته در مجلس حاضر شود و جواب بدهد چرا ؟ برای اینکه ماده ۱۶۸ می گوید هر یک از نمایندگان می توانند در بدو یا ختم جلسه راجع بمسائل مملکتی چه مربوط بامور داخلی و چه مربوط بمسائل خارجی بشرتب مقرر در ماده ۱۶۷ سؤال نمایند و پس از جواب وزیر نماینده‌ای که سؤال نموده حق دارد در تعقیب سؤال خود مجدداً نسبت به همان سؤال بوجه اختصار اظهاراتی نماید ، از این ماده استفاده میشود که وزیر باید بیاید اینجا جواب بدهد که نماینده بتواند بلافاصله پشت سر او صحبت کند و متأسفانه نسبت بسؤال بنده از طرف وزارت دارائی کتباً یک شرحی برداشته‌اند نوشته‌اند به مجلس شورای ملی و مجلس هم بدون اینکه از ایشان بخواهد که بایستی بیایند در مجلس جواب ضروری بدهند این جواب را برای بنده فرستاده‌اند حالا من از مقام ریاست استمداء میکنم که تذکری بفرمائید که بیایند جواب ضروری بدهند

رئیس - شما می توانید جواب شفاهی بخواهید و باید بیایند (فقیه زاده - استمداء میکنم) بسیار خوب اقدام میشود آقای شوشتری بفرمائید

شوشتری - بسم الله الرحمن الرحیم استمداء

دارم به آقای وزیر کار دستور فرمائید تشریف بیاورند

رئیس - نطق بعد از دستور است بفرمائید

شوشتری - چون العمده یک طوری شده است که دارم مجلس از حالت تشنج و آن وضعیت خارج میشود و بر میگردد بوضعیت رسیدگی بحال مردم بیچاره ، چند موضوعی بود که یادداشت کرده بودم میخواستم صحبت بکنم قبل از اینکه بمجلس شورای ملی بیایم آنها را فکر کرده بودم راجع به حوزه انتخابی خود و مازندران ورثت و سایر شهرستانهای مملکت ولی وقتی وارد شدم بکفتری که او را هم نمی شناسم و با او هم سابقه ندارم که معلوم شد از آقایان فارسها است از شیرازها است که تشریف آورده‌اند در اینجا متحصن شده‌اند بیاناتی کرد من به ایشان عرض کردم از نظر مجلس شورای ملی به نمایندگان محترم و مقام ریاست این معنی را اشعار میدارم که شیرازی همه ما میدانیم صورت خودشان را با سبیلی سرخ نگاه میدارد ولی دست در بوزه کی دراز نمی کند چه شده است که یکمده‌ای باشو ندانیم راه بیایند به تهران؟ استمداء میکنم از مقام ریاست مجلس شورای ملی که بعرایض حقه اینها رسیدگی بکنند توجه بکنند که اینها با آبرو بروند به شهرستانشان و ارمغان ببرند که رفتند تهران و عرایضشان را بکلاه عرض کردند و از طرف مقام ریاست و دولت مورد توجه قرار گرفت این وعده را کردم و اینجا عرض کردم (احسنت) موضوع دیگر در این مسافرتی که به شهرستان گرگان حوزه انتخابیم کردم چند روز قبل هم با آقای دکتر مصدق صحبت میکردم منتقل بمعنائی شدم ، تذکراتی بن دادند گر چه یک جمله‌اش این خبر امید بخش که همه ایران را بفرح و انبساط وارد ساخته و همه امیدوار شده بودند که دولت قوی همسایه ما خود حسن استقبال کرده برای بستن یعنی برای امتداد و برای اجرا و عمل آن بییمان تجارتی و نهاتری (صحیح است) استقبال کردند که خود دولت شوروی پیش قدم شده ولی از نظر اصول باید این حسن استقبال را دولت و نه ما که مسئولیت سیرده بدست آنهاست طوری بوقع اجرا بگذارند و چرا بکنند که خدای ناخواسته این حسن تقاضا بعد از تبدیل به سوء تقاضا نشود این یک جمله و جمله دیگر ممکن است در این حسن استقبال افراد و مقامات و جاهانی هم مایل باشند که بین ما و همسایگانمان حسن تقاضا نباشد از این جهت میل داشتم که آقای وزیر کار که نماینده شخص آقای نخست وزیر نماینده چنانچه میداشتند عرایض من را که حقیقتاً در این مسافرت بگرگان و مازندران و گیلان و تحقیقاتی که در تهران و در جاهای دیگر کردم این یک حسن انرا خاصه بخشیده و در بازار تجارت این مملکت یک حسن اثری دارد که او را ما از دست نمی‌دهیم جهت نباید بدهیم دیگر اینکه باید تشکر کنم و تذکر بدهم موضوعی که برنده یا دولت من نمیدانم کدام چون نظر خاصی ندارم راجع به سم یاشی امسال در گرگان در شهرستان

گرگان و مازندران بمثل آمد دوست وسی و یک هزار تومان مخارج تمام این عمل بوده یک ملیون و دوست و چند هزار جمعیت و سکنه مازندران از جینری رودس تا مراوه تپه این عمل خوبی است که شده بقدری حسن اثر کرده است که شاید صدی سی و پنج مالاریا و امراض را از بین برده و خدا را شاهد می‌گیرم من هر وقت در محل انتخابیه خودم در شهرستان گرگان شب میخواستم بخوابم حتی در پشه بند شب‌ها راحت نبودم از خاک پشه یعنی پشه خاکی و مار اندر که یک جانوری خیلی ریز است امسال در نتیجه این عمل حتی آنجا هائی که نزدیک سوراخ مار و موش سم یاشی شده (دکتر جلالی - اینطور نیست اشتباه می‌فرمائید) اجازه بدهید اینطور هست آقای دکتر عملی را که نمیشود یا بمال کرد حتی مار و موش را کشته النهایه آقای دکتر توجه کنید عرایض من را النهایه این موضوع دو صورت دارد یکی با آب میزنند یکی با نفت میزنند (دکتر جلالی - شما اطلاع ندارید از این موضوع) (یکی از نمایندگان - در خراسان هم همین نتیجه را داده است) آقای دکتر جلالی همانطوریکه آروز هم آقای دکتر مصدق فرمودند ممکن است در بعضی جاها بعضی از مأمورین انجام وظیفه نکرده باشند (صحیح است) این انجام وظیفه نکردن دلیل بر این نیست که اصل این عمل اصل این دوا بالاتر است از اینجهت مرا مأمور کردند که ماها از دست بعضی از مأمورین میخواستیم خلاص شویم همه ما سم یاشی را یاد گرفتیم ، از آقای دکتر سعادت که رئیس اینکار بوده تحقیق کردم پنجاه و چند هزار تومان پول این دوا بوده نیمی‌اش نبوده پول دوا بود بقیه حقوق کارمندان بوده خوب چه مانعی دارد حالا که مردم یاد گرفته‌اند ما که می‌خواهیم کار مردم را بدهیم بدست مردم حالا ما اول عملی که می‌کنیم چون این شش مرتبه باید این عمل تکرار شود تا مالاریا از این خطه و سامانی که این مرض در آنجا کانون پیدا کرده رخت بر بندد باید شش مرتبه سم یاشی بشود چه مانعی دارد جناب آقای فروهر که دولت این دوست و خردای هزار تومان را خرج نکنند همان پنجاه و چند هزار تومان را حکه اگر بگوئیم برای یک ملیون و دوست هزار نفر آدم خرج شده است و به آدمی سه عباسی میرسد

مکی و آزاد - اکثریت نیست

رئیس - تأمل بفرمائید

اردلان - اکثریت شد

رئیس - بفرمائید

شوشتری - چه مانعی دارد دولت بفرستد فرمانداران استانداران معتمدین محل بشهتداران همین این دوا را در هر استان بدست معتمدین بسپارند و بسک ده دو ده بسک بسا دو تلمبه بخواهد نمایند این را بدست مردم خود مردم برای حفظ خانه خودشان بیشتر ملاحظه دارند و آن مأمورین متخصص بجاهای دیگر بکارهای دیگر مملکت بپردازند شاید بخواست خداوند توجه دولت

و مجلس شورای ملی یک خطه مملکت از این مرض خانمانسوز نجات بیاید (فقیه زاده - در تمام مملکت اینکار را میکنند) تمام مملکت باید اینطور باشد موضوع دیگر کاستمداء دارم توجه بفرمائید استمداء دارم به آقای وزیر بهداشتی هم تذکر بفرمائید آروز هم آقای دکتر بقائی عرض کردم من متخصص نیستم دو سال ونیم است که شهرستان بیچاره گرگان بسرعت برق مبتلا شده است برض سل یک ثلث تمام آسایش گاه تهران گرگانی است حالا این علت شیر است علت آب است علت چه چیز است من نمیدانم (دکتر مصدق - فقر است) با فقر است من نمیدانم برای این که آقای دکتر مصدق فقیر تر از گرگان خیلی در ایران است ولی این مرض یا این شدت آنجاها حمله نکرده (همه جا هست آقا) صورت عجیبی پیدا کرده من چیزی می‌خواهم آقا دو چیز برای رضای خدا برای مردم این شهرستان می‌خواهم یکی شنیده‌ام آقای دکتر سنک و اینها دارند اقدامی میکنند که آسایشگاهی در آنجا ساخته بشود و این بهر وسیله‌ای هست عمل بشود و یکی دیگر یک دستگاه عکس برداری هکس گیری کاسش را نمیدانم چیست برای بیمارستان گرگان از شیر و خورشید سرخ است نمیدانم تعاون اجتماعی است نمیدانم دولت است نمیدانم این لازم است مردم بیچاره اند این موضوع جان مردم است مرا مأمور کرده‌اند بگویم در ضمن میخواستم استفاده کنم از محضر محترم نمایندگان و ریاست مجلس شورای ملی چون بنای من این است که تشنج و تشنج و تفرقه ایجاد نکنم و همه وقت ملاحظه فرموده‌اید که من استمداء کرده‌ام از گله‌های خصوصی شخصیات انصراف بجوئیم بلکه بخواست خدا باین مملکت خدمت بکنیم مرا آقای فریدونی که مرد محترمی است و پنجاه سال سابقه دارد (صحیح است) عامل یک نامه کرده بود و میگفت بخوان چون می بینم ممکن است در خواندن خدای ناخواسته یا تشنج ایجاد بشود یا حرفی زده بشود راجع بهمین بند الف و یونید ب وج و این لفاظیاتی که سر مارا مشغول کرده است والله که سرنخ از جای دیگر است از این جهت عیناً تقدیم مقام ریاست میکنم (نورالدین امامی - گریه دیگر نکن) البته گریه میکنم شما بلند بشوید و بروید ولایات و ایالات بفرمائید آقا رضای خدا در این است که ما باهم بچنگیم ؟ بداد مردم نمی‌رسیم والله من برای این نیامده‌ام اینجا بچند ما فاطمه نیامده‌ام همه شما هم برای خدمت بایران آمده‌اید

رئیس - راجع بکار گرگان کارخانجات فارس که فرمودید آقایان نمایندگان فارس توجه خاصی کرده‌اند مشغول کار هم هستند

صدرزاده - امروز عصر هم بنا است که آقای نخست وزیر را در خصوص کارخانجات فارس ملاقات کنیم

رئیس - آقای رفیع

رفیع - بنده به نطق قبل از دستور و بعد از دستور معتقد نیستم ولی گاهی اوضاع ایجاد می‌کند که یک تذکراتی به دولت داده بشود اگر ادا نمی‌فرمائید از همین جا عرض کنم

رئیس - بفرمائید

رفیع یک کنفرانس اسلامی در تهران تشکیل خواهد کردید من استمداء می‌کنم بدولت تذکر داده شود برای عبور و مرور طرفین از ایران بمالک اسلامی و از مالک اسلامی ایران یک ترتیب خاصی داده شود همانطوری که در دنیا معمول است که این تشریفات و این تذکره و این تفصیلات در بین نباشد (صحیح است) و بطور سهولت بتوانند آمد و شد کنند برای اینکه در سال قریب صد هزار نفر از ایران بفرق می‌روند و خیلی هم بزحمت می‌روند و در راه از بابت حمل و نقل و وسایل آسایش جهت آنها چه در عراق و چه در ایران فراهم بشود (صحیح است) من استمداء میکنم که این را توجه کنید مخصوصاً موضوعی که خیلی مهم است یک راه آهن که از شام ببدین درسی چهل سال قبل ساخته شده راه آهنش هست کارش هست ریلش هست بعضی نقاط را برداشته‌اند آنرا دولت ایران پیشنهاد بکنند دول اسلامی دیگر بدون منفعت شرکت کرده‌اند دولت ایران هم در آنجا یک شرکت داشته باشد مردم کمک بکنند برای این که اگر ماراه آهن از شام ببدین داشته باشیم از این وضعیت هوا بیما خلاص خواهیم شد و از اتوبوس هم راحت تر است (صحیح است) مسئله‌ایکه مرا خیلی متأثر کرد در چند روز پیش مشاهده وضع رفتن حجاج بود آن وضعیت آنها حرکت آنها از تهران خیلی مایه تأسف بود دولت باید بداند که تمام این تشکیلات صاحبش این مردمند (صحیح است) مجلس مقام شاهنشاهی افراد هیئت دولت همه از این مردم حقوق می‌گیرند (صحیح است) اگر یا بشوید و به بیند که چه وضعیتی با اسرانی که در جاهای دیگر اسیر میکنند در واقع اینطور رفتار نمیکنند که مأمورین با اینها رفتار میکنند والله من گریه کردم اینها نشسته‌اند روی زمین هیچکس اهتا نمی کند برای مسافرت امریکا و اروپا بقدری بآنها احترام می‌شود از طرف نظامی از طرف پلیس از طرف مأمورین دولت ولی نسبت باینها چه باز نهایشان با بچه‌هایشان و چه با مردهایشان بقدری بی احترامی می‌شود که هر کس را از مسافرت باز می‌دارد در این بابت باید دولت یک ترتیبی بدهد یک نظری بکنند اعضای کمرک اقلب مردم را حبس کرده‌اند چندین نفر را حبس کرده‌اند یک نفر خراسانی بنین رجوع کرد در زندان است بنیط هوا بیما می‌دو هزار تومان از بین رفت صد تومان پولش راهم که از ش گرفته‌اند پول را هم ضبط کرده‌اند نه هزار تومان هم جریمه می‌خواهند بعد میگویند ضامن باید بدهید کمرک چه حق دارد که کسی را حبس بکنند بموجب کدام قانون این چه مملکتی است پلیس هست حکومت قانون است هر کس تلفنی کرد که فلان کس را بگیرند حبس بکنید در مملکت این جور نباید باشد اینها را تذکر بدهید آقای فروهر بان مقام که بانک تلفن کمرک مردم را حبس نکنند (صحیح است) یک مسئله‌ایکه راجع بانجمن‌های ایالتی و ولایتی مذاکرات مختلف در مجلس میشود من از آقای ملک مخصوصاً خواهش میکنم که تکلیف این را زودتر معین بفرمائید از آن طرف دولت هم تکلیف خودش را

نمیداند بدولت تذکر بدهید که در این باب یک لایحه بیاورد به مجلس و تکلیف مردم را معین بکند (صدر میر حسینی - دولت حق اجرا ندارد) (مکی - دولت دهن کبھی میکند به مجلس) (اردلان - آقای رئیس آن ۱۸ نفر را باید انتخاب بفرمائید) در اینجا مذاکراتی بود که برای مطالعه هم بارویا نروند شهردار تهران تازه رفته است برای مطالعه ما شهردار میخواهیم که بکارهای این شهر برسد اگر بنا باشد که رؤسای ادارات همه بروند برای مطالعه پس کارهای مملکت چگونه میشود یک مسئله بسیار مهمی مسئله قرض کشاورزانست چه در ایران و چه در سایر نقاط مردمی که بآنها قرض داده اند اینها در موقع نداداری یک گندمی گرفته اند یا برنج گرفته اند امروز برنج ارزان است وقتی میخواهند بدهند باید چندین خروار بفروشند که جزای یک خروار را داده باشند من تقاضا دارم که دولت بطور فوق العاده تمنا میکند یا لایحه بیاورد در مجلس و ما باو رأی میدهیم که بکلی فرع را از این معاملات بردارد (شوشتری - از همه معاملات باید برداشت) از همه معاملات بردارند مخصوصاً هر چند خروار گندم داده ایم همانقدر پس بگیریم اگر بانسک کشاورزی ندارد نمیتواند رفتار کنند همین اطراف تهران کسیکه یک خروار گندم گرفته الان باید پنج خروار بفروشد و این بکلی زارع را از بین میرد (صحب است) این یک کار فوق العاده است و خواهش مندم دولت در این باب یک امری بدهد که صلحها تکلیف مردم را معلوم بکنند و بزحمت نیندازند خواهش میکنم آقای ملک هم اگر در این باب اقدامی کرده اند بفرمائید.

رئیس - آقای آزاد

آقایان برسانم دو موضوع است یکی موضوع نان تهران است یکی دیگر هم موضوع تمدنی واجتماعی است که کارمندان شهرداری بکسب طهران میکنند در موضوع نان اینجا هم دو موضوع است یکی اینکه قیمت نان را دولت گران کرده است یکی دیگر اینکه چون سهمیه ها را دارد کم میکنند ممکن است اسباب زحمت و درد سر مردم فراهم بشود اغلب آقایان اطلاع دارند که تاسیس اداره غله در تهران و در تمام کشور برای این بود که در تهران و در سایر شهرها سیاست نان یک سیاست مغربی بود که هر کسی میخواست یک وضعیت نامناسب و ناراحتی ایجاد بکند با سیاست نان توأم بود باین معنی که در دکانهای نانوائی شلوغ میشد و مردم نمیتوانستند نان تهیه بکنند و اسباب زحمت و درد سر بود برای دولت و اسباب تشنج در مملکت بلاخره دولت بعد از مدتها آمد تصمیم گرفت که یک اداره درست بکنند و سیلوائی و انباری درست بکنند که یک مقدار غله ذخیره کنند و این اداره گندم ها را بفرسند به همکارها و بخواهیم هم مجبور باشند تحت نظر دولت آنها را بخت کنند و هیچ آشوبی که پیش نیاید و تا اندازه ای که می شود گفت که در تهران

از ده یا نوزده سال تقریباً این موضوع از بین رفته بود و داد و فریاد و چیزی نبود و سیاست نان از بین رفته بود حالا دولت دارد سیاست بیست سال بیست و پنج سال پیش را تجدید میکند در صورتیکه در آن موقع طهران ۲۵۰ هزار جمعیت داشت و حالا یک میلیون جمعیت دارد ملاحظه بفرمائید وقتی که دولت نتواند گندم را هر روز برساند بخواهیم اگر چنانچه در بعضی از محلات شهر پنج تا دوتا از دکانهای در اثر یک سیاست نامطلوبی آنها کمتر بخت بکنند و روی یکدیگر جمع شود هر روز چهار دروسر و آشوب می شویم بنده معتقد هستم که بیشتر این ملت فقیرند یعنی اگر یک میلیون جمعیت این شهر باشد که شاید هم بیشتر هستند از یک میلیون نفر ۹۵۰ هزار نفر اینها فقیرند اینها فقط پنج هزار قیمتی که دولت زیاد کرده است بقیت نان در زندگی آنها تأثیر دارد (فاسم فولادوند اضافه نکرده است) چرا اضافه کرده است آقایان عالی بی اطلاع هستید پنج قران اضافه کردند دولت ۲۰۰ دکان نانوائی بود که هر روز بآنها آرد میداد از قران خرواری ۹۱ تومان حالا آمده یک ثلث کمرده دو ثلث را گفته است شما بر دارید آزاد بخیرید همین قیمت ۱۵ هزار الان میفروشند فقط یک قسمت را دولت الان یک ثلث از دکانهائی را که بآنها آرد میداد الان آنها آرد ندارند باینکه دکانهای سنگگی الان دارند بهشان ۱۵ قران میفروشند (فاسم فولادوند - گران نشده است) معلوم میشود شما اطلاع ندارید الان نان طهران گران شده است و مردم پول ندارند ۱۵ قران بخرند برای اینکه مردم بیکار هستند مخصوصاً کارگرها و مردمان زحمت کش اینها بیکار هستند و نان بودن کار نبودن درآمد نمی توانند نان را از قرار یکمن ۱۵ هزار بخرند آنروز هم که آقای مکی این تذکر را دادند که دولت مقصود دیگری دارد آمد آقای دکتر نصر گفت که نان را آزاد میکنند میگویند چرا نان را آزاد کردید الان دولت نان را یکمن پنج ریال گران کرده علاوه بنده عقیده دارم این سیاست دولت سیاست پر مغصه و پر دروسری است برای اینکه ممکن است که در آینده در یکماه دو ماه سه ماه دیگر دکانهای نانوائی بعنوان اینکه ما آرد نداریم اینها تعطیل می کنند و داد و فریاد و هیاهو راه میاندازند الان ممکن است دولت بگوید که آرد نداریم و باید در نظر داشت که اگر دولت خواست آشوب بشود یکی دوتا دکان را در ظرف ۳ چهار روز در مرحله می بندند پس از آنکه مقصود رسیدند آتوق دولت نان میدهند بعقیده من این سیاست دولت خیلی مضرت است و باید تجدید نظر بکنند موضوع دیگری را که بنده می خواستم تذکر بدهم این است که شهرداری هر روز یک نانوائی مزاحم کسب طهران می شود بعنوان اینکه انبک شما روی اجناس ندارید ۴۵ تومان ۵۰ تومان بعضی وقتها بیشتر جریبه می کنند تمام این کسبه که بن نوشته اند حرفی نداشتند اگر شهرداری می آید یک بقالی را جریبه می کرد که چرا روغن ها را مخلوط

کردی با سبب زمینیا اگر یک لبنیات فروش میگفت چرا رفتی آب توی شیر ریخته ای اگر مجازات میکردم حرفی نداشتی ولی نوشته اند که شما چرا انبک روی شیر نیکننداری مجازاتش کرده اند به آهنگر گفته اند که باید روپوش بیوشی چرا روپوش نیوشیده ای باید ۲۵ تومان سی تومان باید جریبه بدهی صبح من از سرچشمه میرفتم یک نفر هست که کلاه میشود و این را برده اند بیست تومان جریبه اش کرده بودند که چرا کلاهی را که مردم می دهند بشویند چرا انبک نمی چسبانی مردمی که اینقدر فقیر و بیچاره و بدبخت هستند این عمل شهرداری بر خلاف قانون وقاعده است آنهم می گویند چرا انبک نمی چسبانی به آهنگر می گویند چرا روپوش نمی پوشی ۲۵ تومان سی تومان جریبه اش کرده اند این کاغذی را که می بینید صورت های جریبه شده را برای ما فرستاده اند با استشهاد و اینها که جریبه میکنند و مزاحم مردم می شوند بنده یک سئوالی کرده ام از دولت راجع به همین موضوع البته آقایان نیامدند جواب بدهند بنده می خواهم حضور آقایان تذکر بدهم که مجلس شورای ملی مرکب است از یک عده شخصیت های برجسته مملکت این شخصیت های مهم و برجسته مملکت باید دارای یک غرور نغوی باشند از حرکاتی که اهانت آمیز است باید متأثر بشوند مادر آئین نامه مجلس نوشتیم که الان آقای فقیه زاده تذکر دادند که از وزراء که سئوال میشود باید در ظرف یک هفته بیایند جواب بدهند ماهر قدر سئوال میکنند با اصلا بوزراه نمی دهند یا وزراء نمی آیند این عملیات اهانت است نسبت به ما من نمی دانم چرا آقایان متأثر نمی شوند و بازخواست نمی کنند من به آقای رئیس تذکر میدهم که اگر در ظرف یک هفته وزیر نباید آقای رئیس باید تذکر بدهند و بخواهند و اگر چنانچه واقفا نیامدند تصمیحات مقتضی درباره آنها بگیرند و البته ما هیچ نباید حاضر بشویم که نسبت به اهانتی بشود و بی احترامی کند و البته ما میگویم که سئوال کردیم چرا نیامده اند جواب بدهند و آقایان بهیچ وجه من الوجوه بیایند جواب بدهند و آقایان بهیچ وجه من الوجوه توجه نمی فرمائید خواهش میکنم در این زمینه تذکر بفرمائید که آقایان وزراء تشریف بیاورند و جواب سئوال را بدهند و وظیفه خودشان را انجام دهند تا اهانت تاقی نشود

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - موضوع انجمن های ایالتی و ولایتی که آئین نامه بود در چندین پیش مورد مذاکره شد آقایان نمایندگان معترض سابقه دارند بنا شد که برحسب رأی مجلس شورای ملی یک کمیسیون خاصی از مجلس انتخاب شود ورأی هم داده شد آن کمیسیون خاص آئین نامه ای که لازم است از طرف دولت به مجلس تقدیم شود و پس از تصویب بپور اجرا بگذارند اولاً بعقیده بنده ما باید سعی کنیم زودتر اعضای این کمیسیون انتخاب شود (صحب است) بنده بخواستم بدات از اینجا بوسیله آقای فروهر وزیر کار عرض کنم تصور میکنم که نمای

هه آقایان نمایندگان باشد که آئین نامه را باید زودتر به مجلس تقدیم کنند و تا وقتی که آئین نامه از مجلس شورای ملی نگذشته است دست بانتخاب انجمن های ایالتی نزنند (صحب است - صحیح است) ما همه طرفدار این هستیم که برای اینکه اینکار صحیح نیست و برخلاف قانون است و دولت باید همیشه اعمال خودش را تطبیق با مقررات و قوانین مجلس بدهد مجلس حاضر و آماده است و با سرعت کارهایش را انجام میدهد ماهه طرفدار این هستیم بطوریکه اغلب اینجا صحبت شد که حتی المقدور تا آنجائی که مصلحت اقتضا میکند ورشد سیاسی ما پیدا کرده ایم کارهای مردم بدست خودشان انجام شود تردیدی نیست ولی این موضوع باید طبق یک قوانین و یک آئین نامه و مقرراتی باشد که در موقع عمل بشکلات برنخوریم (صحب است) قوانینی که در این مدت گذشته همه یک تبیین هائی باهم دارند که باید این آئین نامه ای که به مجلس داده میشود کمیسیون تمام قوانین گذشته را زیر نظر بگیرد و یک آئین نامه ای که متناسب با وضعیت امروزه کشور باشد و متناقض هم با قوانین گذشته نباشد تصویب کند که مردم بدانند تکلیفشان چیست در عمل وهم اینکه دولت نظارت در اجرائش بکند امپوارم که در جلسه آئین جناب آقای فروهر این تذکری را که بنده عرض کردم و عقیده همه مجلس و آقایان نمایندگان است در نظر بگیرند و جناب آقای نخست وزیر یاد آور بشوند کمیسیون را که ما در جلسه آئین انتخاب کنیم بنده امپوارم که سعی کنیم کمیسیون از تمام دستجات انتخاب شود (صحب است) چون یک کمیسیونی است که ارتباط با تمام شئون زندگی مردم و لایات دارد همه طبقات و دستجات مجلس درش شرکت کنند که انشاء الله یک چیز مفیدی برای مملکت تصویب شود

رئیس - آقای وزیر کار

وزیر کار (آقای فروهر) - عرض کنم تذکراتی که جناب آقایان نمایندگان معترض بعنوان بند از دستور فرمودند البته بجای خودش باعث تشکر است بایستی که نواقص را بدولت تذکر داد و البته دولت هم توجه میکند راجع باظهارات جناب آقای شوشتری در قسمت مبارزه با مالاریا و در قسمت زیاد بودن مرض سل اگر چه بنده وزیر بهداشتی نیستم ولی چون عضو دولت هستم خواستم توضیحاتی بمرض مجلس شورای ملی برسانم راجع با مالاریا فرمودند که اقدامات بسیار مفیدی در صفحات شمال

شده است البته باید مطمئن باشند که این عمل ادامه پیدا خواهد کرد اما راجع بطریقه اش البته یک مسئله ای است که بایستی از طرف سازمان برنامه بامشارکت و معاضدت وزارت بهداشتی انجام شود بنده عرض میکنم که ادامه پیدا خواهد کرد و با تمام قوا سعی خواهد شد که این مرض خانمانسوز بکلی در کشور از بین برود راجع بمرض سل که فرمودند این مسئله مورد توجه وزارت بهداشتی هم بوده است مطابق آمار هائی که در دست است متأسفانه مرض سل یک قدری دارد شباع پیدا میکند در این مملکت ولی بنده از اینجا میتوانم عرض کنم که خوشبختانه امروز در رأس وزارت بهداشتی ایران دکتر بسیار صالح و فعالی قرار گرفته است که واقفاً برای بنده لذتی است کار کردن با او با تمام قوا سعی میکند که کار وظیفه خودش را انجام دهد و این موضوع را هم مورد توجه خاص خودشان قرار داده اند و قبل از اینکه جنابعالی تذکر بدهید جناب آقای صالح بدولت گزارش دادند و متوجه این نکته شده اند و برای مبارزه با سل در تمام کشور اقدامات بسیار جدی از طرف ایشان با تصویب دولت بعمل آمده است من جمله بین وزارت بهداشتی و یکی از مؤسسات بین المللی که وابسته بسازمان بهداشت جهانی است بنام اونیف مذاکراتی در جریان است و قرار است اقدام شود و بطور تحقیق هم خواهد شد که در ظرف یکسال تمام اهالی کشور بر ضد مرض سل تزریق شوند (انشاء الله) وقتی در شهر طهران هم اقداماتی شده است و قریباً مشاهده خواهید فرمود که دستگاههای عکس برداری خواهند گذاشت در طهران که مرض را معاینه و لوژی کنند و در صورتی که مرض هستند معالجه میشوند و این عمل در دست اقدام است و معقفاً عمل خواهد شد و خواستم عرض کنم که این موضوع یکی از قدم های بسیار برجسته ای است که وزارت بهداشتی در زمان وزارت دکتر جهان شاه صالح برداشته است موضوع دیگر هم تذکراتی که جناب آقای رفیع دادند البته بنده بوزرای مربوطه و همکاران معترض عرض خواهم کرد که هر کدام بنوبه خودشان عمل کنند راجع بگمرک که فرمودند عده ای را توقیف کرده است البته گمرک حق نداشته است کسی را توقیف کند شاید سوء تفاهم بوده است و شاید راجع این بوده است که بعضی از حجاج برخلاف بعضی از سررات راجع بارز نمی -

بایستی پول نقد همراه داشته باشند خاطر آقایان نمایندگان معترض مستحضر است که مطابق مقررات راجع بارز هیچ یک از اتباع ایرانی یا خارجی هر کس که از ایران خارج میشود نمیتواند ریال همراه ببرد در حدود صد تومان میتواند بیش از این حق ندارد شاید در نتیجه بی اطلاعی بعضی ها سوء تفاهمی پیش آمده باشد البته بنده تذکرات ایشان را با اطلاع دوایر مربوطه خواهم رساند و استدعا میکنم که اقدام بشود که رفع شکایت بشود اطاعت میکنم راجع باظهارات جناب آقای آزاد در قسمت انبک زدن و شکایاتی که بایشان در این مورد شده است اتفاقاً سئوالی که ایشان فرموده بودند راجع باین موضوع جوابش را در شب معاون وزارت معشوقه بینه دادند که اگر تشریف بیاورند اینجا قرائت شود ولی چون الان مجال نیست اجازه بفرمائید بعد قرائت شود یا اگر اجازه میفرمائید جواب سئوال ایشان داده شود (بعضی از نمایندگان - جلسه بعد) خواستم عرض کرده باهم جواب ایشان حاضر است

رئیس - سئوالات زیادی اساساً از طرف آقایان نمایندگان شده است باید آقایان وزراء تشریف بیاورند و یک روز را برای اینکار معین کنیم و جواب بدهند

مکی - راجع بمذاکرات آقای ملک مدنی چه جواب میفرمائید

وزیر کار - ..... راجع بمذاکرات آقای ملک مدنی بنده باستحضار دولت خواهم رساند

رئیس - جلسه را ختم میکنم جلسه آئین روز پنجشنبه

رفیع - اجازه میفرمائید بنده یک کلمه تذکر دارم آقای فرمودند که بواسطه قواحد و قوانین ارزی بیش از صد تومان نمیشود اولاً با صد تومان که حاجی بیکه نمی تواند برود بملاوه من خواهش میکنم این احتیاطها را درباره مسافران هر روزشان مبذول بفرمائید آهائی که با آمریکا میروند آنها را که بارویا میروند همه معترمنند طرف احترامند با صد جامه دان می آیند گمرک کسی نگاه نمی کند اما یک حاجی بدبخت را اینطور زحمت میدهند

سختم خلسه - جلسه را ختم میکنم جلسه آئین روز پنجشنبه ساعت ۹ صبح

پنجشنبه دقیقه بعد از ظهر جلسه ختم شد

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت